N:R 2 (1149). SÖNDAGEN DEN 10 JANUARI 1909. 22:DRA ÅRG.

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG
IDUN
FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

FRU SOPHIE MUHL TILL HELLERUP

DÅ JAG NU går att nedskrifva denna enkla minnesteckning, hur gärna önskade jag ej, du kära, att få dina "goda tomtar från Hellerup" till hjälp, att du kunde framstå så sympatisk och god, som både de och jag väl veta att du är!

Den 9:de januari innevarande år fyllde fru Sophie Muhl till Hellerup i Halland 80 år. Ett långt lif att se tillbaka på, och huru mycket af lifvets glädje såväl som af dess svåraste sorger och pröfningar har hon ej därunder upplefvat. Föräldrarne voro öfverstelöjtnanten Fredrik Rosenblad och Juliana Augusta Silfverskjöld. Det var på faderns boställe Kadesjö i Skåne, som dottern Sophie föddes den 9:de januari 1829. Själf har hon berättat, att hennes barndoms- och ungdomsår förflutit sällsynt glada och lyckliga tillsammans med syskonen: brodern Fredrik, sedermera ryttmästare, och systern Charlotte, sedermera gift med kapten C. J. Lilliehöök till Lindhult i Halland.

Öfverstelöjtnant Rosenblad, som var militär till "lif och själ", höll strängt på att hans barn skulle uppfostras till punktlighet och pliktuppfyllelse, men tillät dem äfven leka och rasa af hjärtans lust. Såväl de bokliga som musikaliska studierna bedrefvos af Sophie med glädje och lätthet, rikt utrustad som hon var på hufvudets vägnar och äfven mycket musikalisk. Redan i 9—10-års-åldern komponerade hon flere småbitar, däribland en polka, som spelades på hennes och systerns första "slutbal", till stor glädje isynnerhet för den senare, som varmt beundrade "syster Sophies duktighet".

Vintrarne tillbringades sedermera i Ystad, där faderns verksamhet var förlagd, och här fördes ett gammaldags gästvänligt hus, där så att säga dörrar och hjärtan stodo på vid gafvel. Här följde syskonen fadern till häst på mången ridt, här hurrades för "fröknarna Rosenblad" af faderns dragoner, som de allt som oftast fingo lof "traktera" vid ett eller annat tillfälle, här musicerades, här gjordes lefvande rebusar, här dansades med lif och lust. Dock, af den blida modern hade barnen lärt att äfven göra godt och tänka på de mindre lyckligt lottade i lifvet, och mången fattig yngling räckte de en hjälpsam hand och mångens nödlindrades.

Dessa föräldrahemmets traditioner: arbete, punktlighet, glädje och hjälpsamhet förde hon äfven med sig i det egna hemmet. 1850 gifte hon sig med dåvarande löjtnanten, sedermera ryttmästaren Wilhelm Muhl till Hellerup i Halland. Hon utbytte nu sitt älskade Skåne mot Halland, men lärde sig snart att hålla af äfven detta. Varm fosterlandsvän har hon varit i hela sitt lif och vår svenska flagga har aldrig hissats med gladare håg än af henne.

Knappt 21-årig öfvertog hon husmodersplikterna på det gamla godset Hellerup, som i öfver

200 år varit i Muhlska släktens ägo. Lika älskad som i föräldrahemmet blef hon äfven här, vacker och god som hon var, och öfverallt där "hennes nåd" visade sig i stat- och torpstugor, blef det glädje och solsken.

Plikterna voro mångahanda på den tiden, då allt skulle göras hemma, och den unga frun hade ej, som nu ofta är fallet i de burgna kretsarne, blott att ta hemmet i besittning, där allt från minsta småsak är komplett. Själf brukar hon säga: "Jag fick vackert linne och silfver (ännu i dag en härlig prydnad) samt några få men gedigna möbler, resten fingo vi samla under årens lopp och man gladde sig åt hvarje liten småsak och såg på den som på en god vän, och så småningom fick man ett, om ej så "stilrent" hem som nu, så åtminstone hemtrefligt och karaktäristiskt för personerna, som bo där, och det är väl ändå hufvudsaken." Hemtrefnad i dess vidsträcktaste bemärkelse var också det man erfor och njöt af i fulla drag så snart man trädt inom Hellerups gästfria dörrar.

Hur väl minnes jag ej denna betagande känsla vid mitt första besök där, öppna armar, dukade bord, där silfver, grönt och blommor lyste mellan ljusen och detta utan att det var fest; genom omtanke och ordning skulle det alltid vara så nätt och fint. Det bästa af allt var dock en härlig, lugn pratstund i dämpad belysning vid stockeldsbrasan i den gamla namnkunniga "Hellerups-spisen", där "fröken från Hellerup" (Ulrika Ehrenpohl) säges ha lagt hyfvelspån, som hon fått af tomtarne till gåfva för att hon lagat vattentunnan, som läckte i köket och droppade på tomtarne i källaren. Sedermera befanns det att hyfvelspånen förvandlats till smycken af finaste "dvärgasmide" och gingo dessa smycken enligt sägen länge i arf bland Hellerups besittare. Ett tomtebröllop lär äfven ägt rum i omförmälda spis samtidigt med att "fröken från Hellerup" firade sitt eget bröllop i salongen, där spisen fanns. Ja, hur det än förhöll sig med tomtarne, visst är att man kände sig omsväfvad af goda andar, och på Hellerup var deras namn och är än i dag "tomtar". Vid värdinnans vackra musik tyckte man sig i eldskenet se dessa små goda väsen!

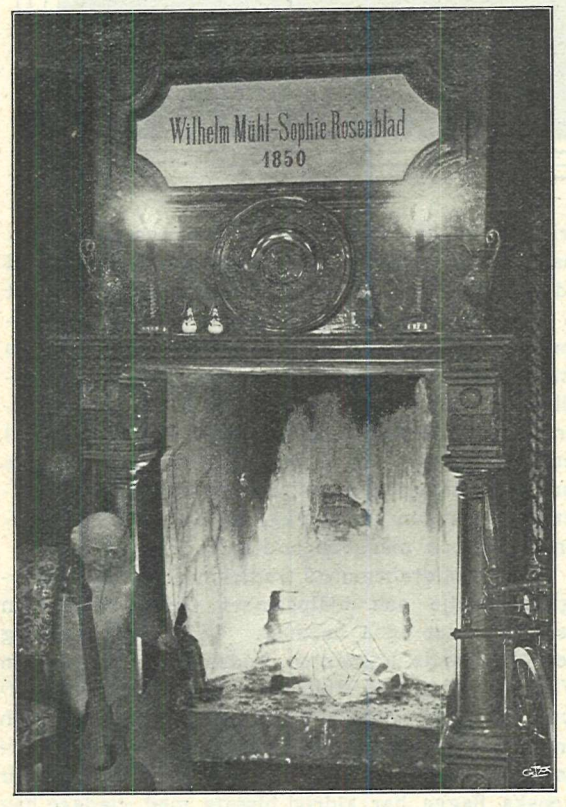

HELLERUPSPISEN.

FREDRIK VETTERLUND:

Tröstlöshetens stad.

Trista och gråa stad, jag ser dig än
från forna dar och sömnlöst hemska nätter,
jag ser ännu hur dimman hänger
öfver dina kanaler.

... Där ligga en förstadsgatas låga hus,
men utan idyllens ro och gamla tiders trefnad.
Nej, fredlös hvardags träskor klappra där
emellan solkigt gula tegelbyggen,
dem fattigdomen lik en kopplerska
har märkt med fingrens nagelsmuts.
Och råa kvinnoröster skrika i gatan
på lågt och simpelt mål, och gulbleka barn
se ut ur dörrarna med oredt hår
och tidigt onda ögon.
Hur kallt och känslonyktert förmiddagen skrider!
Hur hela världen blir en drömlös förmiddag!

Trista och gråa stad, jag väl förstår,
att du har stigit fram ur denna mark,
som bredes runtt omkring dig och som ej
tycks grön utaf Guds friska, välsignade gräs,
men hvitbetsgrå och platt och brukad till
fabrikens folkförstörande drift!
O stad!
med dina gator, dimmor, onda ögon,
jag minns dig ännu mest som smärtans stad,
och någongång jag till och med har sett
din hemska bild i drömmen, fast därute
omkring mig susade Görmlands sommarbjörk
och sjöng ur späd och frisk och töfrik grönska
i nattens hvita frid och hviskade in
med myggens sång bredvid mitt öppna fönster
oskyldigt sagor.

Ja, men d i n a missfud
förnam jag fjärran då, de hördes bland
det mycknа rundt i världen, som man ej
kan hjälpa och som därför småningom
man blott förnimmer af att det gått in
i själens egen fond af smärta.

Så — small en bomb en dag,
och så jag fick ett tidningsblad i handen.

Trista och gråa blad,
ditt pappers färg var lik en mulen vinterdag,
när regnet fint och tröstlöst sköljer gatan
i proletärkvarteret. Åter såg jag
hvad förr jag sett, och råa röster skreko,
och fram ur spalten sågo onda ögon,
och utan doft af Guds välsignade gräs,
men hvitbetsgrått och platt var allting där
och märkt med smutsig nagel.

Skall, smärtans stad, din smärta läkas så,
och all din tristhet så en saga bli?

Det är snart ett tjugotal år sedan jag första gången tillbringade en sådan afton på Hellerup, men redan då hade dess goda härskarinna där uppleft såväl sitt lifs gladaste som sorgligaste dagar. Blott 16-årig dog hennes ende son 1867, en vacker och begåfvad yngling, och 1878 hennes gode, kärleksrike make. Hur gränslöst bittra vore ej dessa förluster för modern och makan, som med hela sitt varma, rika hjärta var fästad vid de sina! Ja, böjd och pröfvad blef hon, men ej bruten.

Så småningom mildrades sorgen och hennes verksamhetsälskande sinne och varma hjärta ägnade hon än mer åt sina underlydande, släkt och vänner. Hellerup stod så att säga öppet för så många det kunde rymma. Väl möttes hon, som så ofta i lifvet, någon gång af otacksamhet, men med tillfredsställelse kan hon tänka på månget ungt par, som har henne att tacka för "en god början" och många andra, som hon på ett eller annat sätt bistått. De underlydande hafva henne till sin förtrogna, och hvem skall hjälpa om ej "hennes nåd" både i sorg och glädje. Rörande är att se hur hon omfamnas af sina gamla tjänare som en god vän och hon har den glädjen att ännu se sig omgifven af sådana som tjänat henne 40 à 50 år.

De senare åren har hon varit bosatt i Varberg. Äfven här har hon skapat ett stycke Hellerup med hemtrefnad och tomtebolycka och tomtarne från Hellerup ha sändt hjälpare äfven hit. En gång förde hon mig till en stilla vrå af sitt hem, där hon samlat påminnelser om religionen (Kristus, som klappar på dörren), fosterlandet, hemmet i Hellerup, kära anhöriga, musiken, blommor, barn och fåglar, och visande på detta sade hon: "Här ser du allt hvad jag älskat mest i lifvet!" Nyss hörde jag också "barnens Sagotant" utropa vid ett besök hos fru Muhl: "Nej, så genomtrefligt här är, precis som i sagan", och om "sagan" lär väl hon veta bäst besked! Ja, så finna alla det! Ännu är hon kry och liflig, intresseradt deltagande i allt, som rör sig i tiden, väl vetande att skilja agnarne från hvetet; ännu spelar hon så att åhörarne röras och känna med henne, både då hon ger uttryck åt saknaden och minnet såväl som när hon spelar upp för ungdomen till dans, då de bruka säga att det är omöjligt "vara stilla", så sprittande och glad är hennes musik. I styrelsen för "Varbergs jultomtar" deltager hon med lif och lust och ingen gläder sig mer än hon, när vid juletid resultatet af arbetet blifvit godt och barnen få rika gåfvor. Styrelsen för "Skrofulösa barns vård vid Appelvik" har äfven henne till medlem. Så också föreningen "De fattiges vänner" samt "Föreningen för kvinnans rösträtt". Så fort det är fråga om att hjälpa anlitas hon, och med skäl kan man säga om henne: hon är de fattiges vän. Så fortsätter hon att sprida glädje och utöfva godhet, i sanning en rik och välsignad lefnadsafton. Knappast någon i samhället är väl så känd och afhållen som hon, lika som hon är mot alla, också ett utmärkande drag i hennes karaktär.

Så måtte då, du kära, ännu viljestarka, dina 80 år ej tynga din hjässa mer än 60 på oss andra dödliga, så att vi ännu länge måtte få behålla dig ibland oss, och sist, men ej minst, måtte ditt gamla, kära Hellerup, "tomtehemmet", som du gjort så mycket för, värnas och hållas högt i helgd af dem, som där komma att bygga och bo! Detta är den bästa lyckönskan på 80-årsdagen, och däri instämma alla de, som du gjort godt och varit vänlig emot.

—A —G.

När ni härnäst köper skodon begär då att få se

Victoria kängan

Profva dem och öfvertyga Eder att de göra skäl för namnet "Damernas favorit".

VICTORIA-kängor säljas i finare skoaffärer öfverallt — i alla moderna färger och skinnsorter, till populära priser och tillverkas af LUDV. TRAUGOTT, Stockholm.

Elsa Törnes spalt.

LITET HEMSTATISTIK.

UNDER FÖREGÅENDE år skref författarinnan i Iduns spalter ett par artiklar behandlande statistik i olika former. Här kåserar hon nu på sitt fängslande sätt om statistik för hemmet, ger vinkar och råd, som familjens olika medlemmar helt säkert skola finna efterföljansvärda.

ATT GÖRA STATISTIK i privatlifvet, hvem har stunder öfriga till sådant i vår brådskande tid? Äfven om det kunde vara nyttigt för något eller i alla händelser intressant, så fordrar det mera tid än vi ha råd att spilla på ett arbete, som icke betalar sig, och mera uthållighet och ordningssinne än nutidens genomsnittsmänniskor bestå sig utanför sitt lefvebrödsarbete och i bästa fall sina affärer. — Icke sant — detta är de flestas mening och har många skäl för sig.

Dagböckernas tid är längesedan förbi. Numera är det blott romanförfattarne, som skrifva fingerade dagböcker, för att ge trovärdighetens form åt sina lifs- och själsbeskrifningar. Den som har några tankar till öfverlopps ger dem genast till bästa åt allmänheten i form af tidningsartiklar, broschyrer, och böcker eller föredrag. Tidsandan fordrar att man smider, medan järnet är varmt, ty modet är lika växlande och nyckfullt på idéernas område som på klädedräktens. Hvad som är *en vogue* i dag verkar förlegadt om ett par månader eller ett halfår, och många vackra — eller fula — nutidstankar likna blommor, som utveckla sin prakt på en dag, men falla ihop och vissna, innan man rätt har hunnit att njuta af dem.

Dagboken är bevararen af ett inåtvändt sinnes djupa intryck af den yttre världen eller af sitt eget själslif. Men hvem har ro att vara inåtvänd i våra dagar, hvem hinner mottaga djupa intryck, där mängden af intryck är behärskande, och hvem kan urskilja sitt eget i virrvarret af alla andras, som tränger sig in på oss från alla håll?

Nej, dagbokens tid är förbi och de som skrifva ned sina tankar göra det icke för sin egen skull, utan för publikens — parkettens eller radernas — och modifiera sin egenart, medvetet eller omedvetet, efter adressaternas.

Brefskrifning är likaledes på upphällningen. Hvem skrifver bref, då man kan skicka ett vykort, telefonera, telegrafera? —

Åhjo, bref skrifvas nog i massa, affärsbref mest, men äfven privatbref, men innehållet? — Som regel: brådskande, korthugget, på ytan gående, äfven anhöriga och vänner emellan. Månne icke själfva kärleksbrefven röna påverkan af den moderna känslan af, att brefskrifning är ett synnerligen otidsenligt och obekvämt sätt att befordra våra tankar? Helst ville nutidsmänniskan ha en maskin, som kopplades in på hennes hjärna och medels telepati öfverförde hennes tankar direkt till deras bestämmelseort.

Är det tidsenligt att under sådana förhållanden bedja människor göra statistik privatim? — Ja, jag tror, att just sådana förhållandena äro, just därför att snabbskrift och telefonering och andra moderna seder och inrättningar gjort människorna obenägna för utförliga anteckningar, brefskrifningar och minnesfördjupningar, så äro de mogna för statistiken i dess allra modernaste form, nämligen den tabellariska och grafiska.

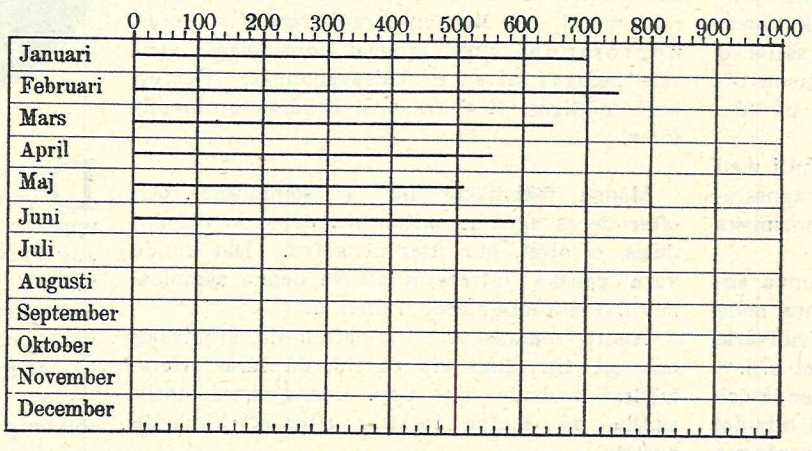

Tabell a.

Det är naturligtvis i Amerika, landet där man väger upp tiden med guld, som man tillspetsat tabellsystemet och infört åskådningsstatistiken.

Att göra allehanda anteckningar i liggare och sedan genom utdrag och sammanställningar, som skola summeras, subtraheras och divideras, få fram en statistisk bild, som kanske under bearbetningen förvanskats, det är för de stora företagens män på andra sidan världshafvet en alltför omständlig och tidsödande och i och med detsamma en allt för dyrbar procedur, som därför längesedan aflösts af tabell-, kort- och diagramsystem.

Den statistiska bilden skall kunna afläsas med en blick och vara omutlig som ett normalur. Siffror i all sin knappa vältalighte och förnäma afmätthet öfverskrida dock stundom etiketten och ge sig ut på vidlyftigheter. Det gäller att binda dem, begränsa deras inflytande och lära dem stå som soldater på sin post. Och på den vägen har man hunnit långt genom tabell-, kort- och diagramsystemen.

Man vill t. ex. vid en fabrik veta, huru många maskindelar af en viss sort, som tillverkats under årets olika månader. I stället för att uttrycka detta med en serie siffror, som skola afläsas med eftertanke och omsmältas i medvetandet, hvilket tar i anspråk ej blott tid, utan äfven hjärnkraft och minne, så ger man det åt ögat med stor åskådlighet på sätt som tabell a visar.

Man går ännu mycket längre. Genom sinnrikt konstruerade apparater, försedda med tid- eller andra "mätare", gör man automatisk statistik i stor utsträckning.

För att till och med utröna, huru lång tid ett visst arbete med vissa gifna grepp rättvisligen kräfver, sätta arbetarna, i samma ögonblick som arbetet börjar, in ett kort i en dylik automatisk tidmätare, som påstämplar kortet timme, minuter och sekunder. När arbetet är färdigt, uttages kortet, ånyo påstämpladt. Genom jämförelser finner man snart medeltiden, som göres till "normaltid" och lägges till grund för aflöningen. Den arbetare, som öfverskrider normaltiden, får finna sig i afdrag å lönen, och han, som arbetar snabbare, får tillägg. På detta sätt skapas och uppehålles den oerhörda arbetsintensitet, som utmärker den amerikanska industrin och lifvet därute i allmänhet.

Äfven vi skulle i många hänseenden kunna öka vår intensitet eller åtminstone korrektheten i våra prestationer inom och utom hemlifvets område, om vi toge en enkel och praktisk statistik till hjälp.

Jag skall icke försöka att uttömma ämnet, endast gifva några antydningar.

Tabell b visar oss ett årskort med en liten fyrkantig ruta för hvarje dag i året. Med hjälp af ett antal sådana kunna vi göra den mest öfverskådliga statistik öfver de mest olika förhållanden, endast genom att sätta ett kors eller annat tecken i den dagruta, som bör markeras.

Dag	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	S:ma
Januari																																
Februari																																
Mars																																
April																																
Maj																																
Juni																																
Juli																																
Augusti																																
September																																
Oktober																																
November																																
December																																

Tabell b.

Begär alltid Granit-emaljerade
KOCKUMS KOKKÄRL
Giftfria och syrefasta. Prisbilliga.
Fås på begäran öfver allt i hela världen.

KALMAR ÅNGKVARNS A.-B:S
KALMAR 1:ma
- RISSTARKELSE -
OBS.! Guldmedalj i London 1906.
tillverkad på landets modernaste stärkelsefabrik, utmärker sig särskildt för *hvithet, renhet* och *styrka*.
Finnes hos hvarje välsorterad specerihandlare i hela riket.

Januari	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
mycket god																															
god																															
mindre god																															
dålig																															

Tabell c.

Till exempel *lektioner* i musik eller språk eller ridning eller hvad ni vill. Ett kors (X) för hvarje lektionsdag och ett snedstreck (/) för den ni skolkat bort, och när året är om, har ni en trovärdig statistik, som icke vållar er något huvudbry att tyda alls.

På liknande sätt kan ni på olika kort registrera arbetsdagar och lättjedagar, solskensdagar och Tycko-Brahedagar, brefväxling med bestämda personer, edra offer på sällskaplighetens altare såsom visiter, bjudningar, baler, teaterbesök, klubbaftnar o. s. v. För att lätta edra sällskapliga mödor kan ni vid årets början på ett sådant kort markera alla bemärkelsedagar inom släkt- och umgängeskrets, som ni bör uppmärksamma, och när uppmärksamheten är fullgjord, sätter ni punkt efter korset. På samma sätt kunna utbetalningsdagar, sammanträden m. m. på förhand markeras.

Om alla medlemmarne af en stor familj med hjälp af dylika årskort bedrefve spårvagnsstatistik, skulle de kanske komma till ekonomiska resultat, som revolterade deras vanor.

Till stor nytta skulle dylika kort kunna användas i hälsostatistiskt syfte. Det finns människor, som under åratal lidit af hufvudvärk, andra af näsblod, andra åter af svindel o. s. v. Tidvis användes någon kur emot det onda och man tycker att det blir litet bättre, så blir det åter likadant igen. Men man har hela gången endast på känn och kan inte ge sig själf, ännu mindre andra exakta uppgifter. Lägg nu upp för detta år ett hufvudvärkskort, om det är däri olyckan sitter, ett väderlekskort, ett behandlingskort, ett arbetskort, ett nöjes- och nattvakskort. Ni skall däraf kunna se, om hufvudvärken influeras af väderleken eller af nattvaket, hvaraf ni kan sluta till, om den är af nervös eller reumatisk natur, och ni kan se, hur den ställer sig till behandlingen.

Föräldrar med sjukliga barn böra icke försumma att göra statistik öfver deras hälsotillstånd, ju mera bestämd och fullständig, desto bättre. Arbetet behöfver icke bli betungande, om greppen göras enkla och säkra. Många gånger, när ett barn sjuknar, drar man sig till minnes, att det varit skralt "en längre tid", varit olustigt, sömnaktigt och retligt, men man har ej fäst sig mycket vid det och vet ej, hur länge detta tillstånd varat. En enkel statistik öfver ett barns hälsotillstånd allt ifrån vaggan är därför ej blott i och för sig intressant, utan kan bli verkligt nyttig och förekomma månget allvarligt sjukdomsfall.

Den enklaste formen för en dylik statistik vore den å tabell c uppgjorda.

Eftersom barns uppförande ofta är lika mycket uttryck för deras hälsotillstånd som för deras moral, så kan en inregistrering af deras uppförande efter samma norm vara ganska befogad äfven ur hälsosynpunkt. Fliten kan möjligen af andra skäl behöfva protokollföras.

Många människor lida af sömnlöshet, och efter deras egna uppgifter att döma är det alldeles otroligt, hur litet de sofva. Det kunde vara ganska intressant att se denna sömnlöshet fixt åskådliggjord. Tabell d.

Andra människor göra natten till arbetsdag och gå till sängs vid en tid, då våra farfarsmödrar brukade stiga upp. Denna sömnhistorik skulle då kunna inrättas efter ett liknande system.

Många människor anse det vara lönlös möda att anteckna sina utgifter. "De bli icke mindre därför att man anstränger sitt minne med hvarje tioöring eller krona och öfverskådligheten brister ändå till sist". — Men om ni skulle afstå från detaljerna till fromma för öfverskådligheten och endast anteckna daginkomst och dagutgift på en tablå ej större än att ni kan ha den fyrdubbelt viken i er plånbok; hela årsräkenskapen ej större än ett kortbref.

Detta är nu blott några antydningar, som naturligen kunde mångfaldigas efter skilda människors verksamhetsområden och intresseriktning.

Erfarenheter från salongen, matsalen, sofrummen, barnkammaren och köket kunna likaväl samlas, bindas och läggas till grund för framtida handlingssätt som erfarenheterna från, fabriker, kontor, skolor och officiella institutioner. Den privata sidan af lifvet är icke betydelselösare eller mindre i behof af rättning och precision än den utåtvända. Allt som kan bidraga till att gifva den stadga och klarhet är en vinst för det stora hela, för tidskaraktären och samhällsutvecklingen.

ELSA TÖRNE.

Januari	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
e. m. kl. 7																															
8																															
9																															
10																															
11																															
12																															
f. m. kl. 1																															
2																															
3																															
4																															
5																															
6																															
7																															
8																															
9																															

Tabell d.

Nätternas Bref.

Ett fragment ur De Dödas Bok, af Anna Lenah Elgström.

FÖRFATTARINNAN till nedanstående skiss, som torde röra genom sin ton af äkthet och som dessutom talar om stilistisk begåfning, hör till falangen af unga och framåtsträfvande konstnärinnor. Hon arbetar delvis som författare — skrifver bland annat under signaturen Lenah i Stockholms Dagblad — delvis som artist och har för sina konststudier vistats i Paris och Köpenhamn.

OKÄNDE!

Du skall aldrig få veta hvem jag är — jag har gjort allt för att förebygga upptäckt. Ser du, med någon måste jag tala! Jag är ensam — jag brukar tala med mig själf under de ensamma aftnarna och nätterna, men det är hemskt — man slutar med att gråta och vrida sina händer. — — Jag vill ha någon att skrifva till — en förtrogen vän — och som jag inga vänner och förtrogna har, föll mig denna underliga tanke in — att välja en sådan vän ur den vimlande massan af namn i en adresskalender. — — Du ser att jag måtte vara mycket ensam. — — Jag slog blundande upp boken och där den fallit upp, stack jag på måfå ner den gamla bröstnål med guldhufvudet, som jag tycker så mycket om. Och den kom ned just vid ditt namn.

Ser du, om du är en *människa*, så skrattar du inte åt mig och mitt bref — nåja, är du det *inte*, så kommer jag i alla fall aldrig att få veta det.

Men jag älskar att tro, att du är en. — — Nu har jag förklarat mig och nu slutar jag för i kväll.

I morgon natt skall jag börja tala med min förtrogne vän. — — —

Första natten.

— — Då var det väl icke meningen att mitt lif skulle ha någon mening. Hvad vet jag — kvinnor borde aldrig vara ensamma — det viktigaste för oss är att ha någon att hålla i handen, någon som vi kunna lefva för — hvad gör det oss innerst, *hvem* vi sluta oss till.

Det är väl oftast barnen, som bli vårt lifsinnehåll. Männen behöfva oss ofta nog icke — de kunna gå — men så länge barnen behöfva oss, ha vi orsak att lefva och kunna göra det med fröjd.

Det är icke endast till kroppen vi blifvit skapade att alstra släktet — äfven våra själar äro barnaföderskors.

Männen ha så mycket annat, men en kvinna intet mer än detta, och tar hon sig något före — konst, vetenskap, arbete af hvad slag det vara månde, är det sömnmedel, opiat och kloroform mot den längtan, som innerst ropar.

Skönhet är makt.

För hvarje dam torde det vara af största intresse att taga kännedom om sättet för en rationell hudvård. Detta tillfälle gifves i de värdefulla praktiska råd som erhållas uti vår stora bok afhandlande **Skönhetens hemlighet.** Boken erhålles gratis och franko. Tillskrif oss i dag.

Parfymeri Louise, Stockholm.

Vi äro väl närmare djuren — hvad vet jag! Icke vet jag *hvarför* vi drifvas af denna drift att föda och vårda, att hägna om en liten vrå och göra den till en tillflyktsort under alla de kalla stjärnlösa lifvets nätter.

Hvad vet jag — min själ är blind och min tomma famn längtar att blifva fylld af lefvande. För mig har lifvet intet ändamål — och ändå fortsätter jag att lefva — väl närmast af gammal vana — stretar för att förtjäna pengar och för att kunna förbli en s. k. hederlig kvinna, och det fastän ingen, icke jag själf ens, egentligen frågar efter hvad det blir af mig.

Åh, den är ett martyrium denna blinda drift, som kämpar för att hålla lifvet uppe och göra det bästa möjliga af det.

Hvarför är det fastklibbadt vid våra fingrar? Hvarför rysa vi vid tanken på att släppa det? Äfven vi ensamma, som ingen frågar efter. — — Nej, nu gråter jag igen — det skulle jag ju inte göra!

Ack, min okända vän, jag gråter allt för mycket. — — —

Andra natten.

God afton, min vän!

Jag vill fråga dig om en sak.

Hvarför skratta männen så hånfullt och triumferande åt att kvinnor, äfven de som gifvit sig till någon stor sak, konst eller något annat, och lefvat för den, så ofta — ja, nästan alltid — handlöst släppa den, då de börja älska en man, och förlora sig själfva, sina intressen, allt, dränkande sig, uppslukade af kärleken. Visste männen bättre, skulle de hvarken skratta hånfullt eller stolt.

Det är icke längst in *dem* vi söka.

Det är barnen, och hur betydelselös blir icke all sträfvan efter ära och guld, all slipning af personligheten för dess egen skull, för dem som i sitt bröst och i sitt sköte känna trådarna till miljoner vardande lif knytas samman med miljoner gångna. Hvad gör det då henne om hon kastat bort sina egna möjligheter till att åstadkomma något af det människorna prisa och tala om.

I strålande öfverflöd, i ödmjuk stolthet har hon gifvit sig själf till ett af de offer lifvet kräfver.

Sannerligen, de största äro de, som jublande kunna kasta bort sig själfva, de rikaste äro de, som ha gifvit bort allt.

Ty är det icke de namnlösa skarorna, som bygga, är det icke de okända, som gifvit oss det största — liksom det varit de som byggt pyramiderna och gotikens stenskogar — alla de tysta döda, som sökt verket men icke sig själfva.

Sannerligen, de stora männen äro icke de största.

Det är de tysta, som hjälpt de stora att tala. — — Det är icke *en* stor droppe, som urholkar stenen, utan många små.

Alla måste dö för alla — — Ack, om *jag* hade någon att dö för! — — —

Tredje natten.

— I kväll är mitt hufvud tomt och mitt hjärta fryser.

Jag har suttit och sett på mig själf i min lilla handspegel. — Jag har icke mycken skönhet kvar — denna kvinnans skönhet någon grymt lustig gud satt till lockbete för männen. — — En sorgsen dimma ligger öfver mitt ansikte, mina drag äro som urgräfda och ciselerade af ledan, mina tinningars ådror likna små knutna ormar och i pannan har jag ett sjukt streck.

Lifvet får skynda sig om det skall komma till mig. Jag är snart ett alltför uselt kärl att hälla vin i. — — —

Fjärde natten.

— Jag önskade att lifvet ville komma till mig än en gång — — en gång var det hos mig, men jag förmådde icke hålla det kvar. —

Det var väl meningen att det skulle glida undan. — — Jag är förresten glad i kväll. — Jag har suttit ensam på banken under de halfvissna syrenerna, och medan jag tanklöst och drömmande i den gråa luften och syrenernas döda doft, lät min bruna schals silkesbårder glida genom mina fingrar och beundrade dess glans af gammalt guld, kände jag mig plötsligt fyllas af en utsökt glädje — denna subtila förnimmelse af en gången lyckas minnen, som vi kvinnor ofta känna inför något plagg, något litet ting — hvarpå en älskad mans händer smekande hvilat.

Ett sidens kalla prassel blir åter till en hviskning af ömhet, som en älskad mun pressat fram mot vårt bröst, ett smyckes glans de långa kyssarna på vår hals mot hvilken det hvilat.

Vi le mot dessa våra vackra och stumma medbrottslingar ett vemodigt, bräddfullt löje. *Han* — har älskat det, hans händer ha hvilat på det, där har hans hufvud legat mot vår axel. — — Och då jag lät sidenets skira guld glida genom mina fingrar, såg jag hans händer mot det — dess svaga glans smektes af honom den kväll jag för honom var den enda kvinnan i världen.

En enda kväll var jag det — — Hvarför gick han? — Nej, hvarför skall jag fråga? Hvarför skall jag alltid fråga. — — —

Jag vill icke bli sorgsen, jag var ju glad! — — —

Femte natten.

Jag har numera endast minnen. Då jag vill vara glad, tänker jag på det förflutna och åter och återigen kommer den där natten för mina ögon.

Min natt!

Vi sutto vid hafsstranden alldeles allena.

Världen var fylld af ett grönt sken, himmeln stod som ett hvitgrönt och dunstigt hvalf öfver den sakta framflytande slätten, som icke tycktes ha något slut utan på tre sidor gå upp i himmeln. På den fjärde sidan räckte slätten det sofvande hafvet sin hand.

Glasklart likt en imma på en spegel, ett stelnadt leende på en döds ansikte låg det öfver sitt oändliga djup.

I den bruna tången låg en glatt grå klippa.

Han hade lyft upp mig på den och höll mig kvar med sin arm öfver mina axlar.

Jag var mycket lycklig — jag har aldrig känt en sådan känsla som då. — Jag var hela världen och hela världen var min. — — Han var min — och dock sade vi icke mycket till hvarandra — med ord. — Våra hjärtan talade sakta tillsammans, bultande mot hvarandra — jag hörde dem i tystnaden, det var som att höra hafvets hjärta klappa. — — Jag blir så mildt glad, då jag tänker på den natten. Det är ju ändå att ha lefvat för något. — — —

Nå, älskar jag honom nu? — Nej och ja, jag skulle kunna komma att älska hvem som helst som komme till mig i min ensamhet och fyllde min tomma famn — hvem som helst — se där är sanningen om mig och om tusentals andra ensamma. — — —

Sjätte natten.

Ingen kommer, ingen kommer!

Och jag skall fortsätta att lefva. — — — Jag är är trisk — jag kommer antagligen att rent fysiskt lefva minst tjugo år till mina nuvarande trettiofem — jag säger med afsikt *fysiskt* — ty inte lefver jag annat än med kroppen.

Till mitt arbete dras jag upp som ett urverk, från nio på morgonen till fyra på eftermiddagen är jag blott och bart en räknemaskin — så hem till middagen och efter en liten stunds slö hvila på min soffa — jag har tagit mig för att röka, emedan det är liksom ett litet sällskap — så slås den lilla tid som är kvar till läggdags ihjäl med en eller annan bok, med promenader tillsammans med en eller annan "väninna", som likt mig själf håller så god min som möjligt i elakt spel, eller med kallprat med min värdinna — jag har blifvit riktigt rörande anspråkslös i sällskapsväg och håller till godo med hvem som helst, som bara vill sysselsätta sig med mig. Så blir det slut på dagen och jag får gå och lägga mig — sömnen är det bästa, som lifvet ger mig — ibland går jag hela dagen och längtar efter den stund jag får dra täcket öfver mig och somna. — — Mina bekanta säga att jag är att afundas — icke många kvinnnor ha en så bra plats och få så mycket betalt som jag. —

Åh, jag vill bara gråta, då jag tänker på det. — — Är jag skapad att vara en räknemaskin från nio till fyra och sedan att vegetera den andra delen af dagen? Jag vill rasa, jag vill bita och slå någon eller alla — jag gråter nere i strupen, ty min hy tål inte flere tårar än jag redan vattnat den med, då jag tänker på alla dessa dagar, som droppat genom mina fingrar, alla lika gråa och tomma, utan att efterlämna något. Den ena efter den andra går och *de komma aldrig åter* — oåterkalleligen äro de gångna och förbi och jag är en dag fattigare för hvarje kväll, som kommer.

Tänker man på det, kan man bli tokig.

Men jag vill inte tänka, nej, nej, ty tänka är mig detsamma som att fråga den hemska fråga, som gör allt tomt och tyst omkring mig. — Hvarför? Hvarför? — — —

Sjunde natten.

Du okände, som jag skrifvit till — jag vill sluta detta bref, som en ensams hunger efter sympati och *delaktighet* med andra drifvit mig att på måfå kasta ut i världen, med att trycka din hand och be dig tänka på de ensamma.

— Tala med de ensamma, de finnas rundt omkring dig, tag dig särskildt an dem. — — De ensamma äro så hungriga, litet medkänsla och sympati är för dem himmelsk manna. Ge dem händer att hålla i, ge dem litet arbete för andra än dem själfva, låt dem smeka dina barn och sitta vid din brasa.

De gå omkring med mask, de hålla god min och de le muntert, men innerst ha de svidande sår i sina ensamma själar och de fråga lifvet: Hvarför?

Ge dem litet mera orsak att lefva. — — —

Här slutade brefvet — jag fick aldrig veta hvem som sändt det — — —

Förnya i god tid pre-numerationen.

LUZERN ⊘ **Förnäm vistelseort under sommaren.** ⊘
G:D HOTEL NATIONAL
Härligaste läge vid Vierwaldstättersjön.
Rum från 4 kr. • Ill. prospekt gratis.
Telegramadress: "National".

En Norr-

DET STORA NORRLANDS "slumrande miljoner" komma förmodligen att under en ännu oöfverskådlig framtid få njuta ostörd hvila. Talet om vårt nya Sverige däruppe vid polcirkeln, landet, som skall ge bröd och kultur åt ytterligare ett par tre miljoner landsmän, har hittills endast varit granna retoriska fraser, charmanta prydnader i de nationella skåltalen, medan ödsligheten däruppe på fjällsluttningarne och i de oländiga skogs- och myrmarkerna förblifvit ungefär hvad den varit — ett dystert armodstecken på moder Sveas panna.

I dikten har Norrland däremot redan länge afslöjat flikar af sin historia och mycket af sina egenartade skönhetsskatter; en Pelle Molin, en Olof Högberg ha riktat vår litteratur med Norrlandsskildringar af bestående värde, och inom målarkonsten börjar mer och mer vårt nordliga Sverige växa fram med all dess koloristiska prakt i luft och på mark.

Helmer Osslund är en af denna norrländska konsts talangfullaste utöfvare, och det torde ej dröja länge, förrän hans namn och hans dukar bana sig väg långt utom hans hembygds gränser.

Född i Tuna, Västernorrland, har Osslund alltifrån barnsben insupit den norrländska naturens färger och dagrar i sinnet. Han gick i skola i Umeå, hvarest han också eröfrade hvita mössan, vistades sedan ett år i Amerika som maskinarbetare, kom så hem, stannade i Stockholm och ritade ett år på Tekniska skolans konstindustriafdelning, samt tillbragte fyra år som dekoratör vid Gustafsbergs porslinsfabrik.

Efter en studietid i Paris, där han målade för Gaugain och Willumsen, kom han af en händelse till Bonn am Rhein, hvarest han fick en del arbete, reste så en sommardag med flodpråm till Holland, där han tillbragte några oförgätliga och innehållsrika veckor i Amsterdam, hvars konstsamlingar fyllde honom med hänförelse. Från Holland begaf Osslund sig till Skottland, där han, sonen af det svenska fjälllandskapet, träffade en vildt romantisk natur, som han i grund förstod sig på. Efter några månaders uppehåll i London, hvarest han på fattiga konstnärers sed fick slita ordentligt ondt, men höll humöret uppe i alla fall — jättestadens konstskatter kommo honom nämligen att glömma alla materiella vedervärdigheter — styrde han kosan hem öfver Paris, Brüssel, Antwerpen, Köpenhamn och fick någon tids varaktig stad vid Höganäs, där han sysslade med att modellera krukor och andra ting i lera.

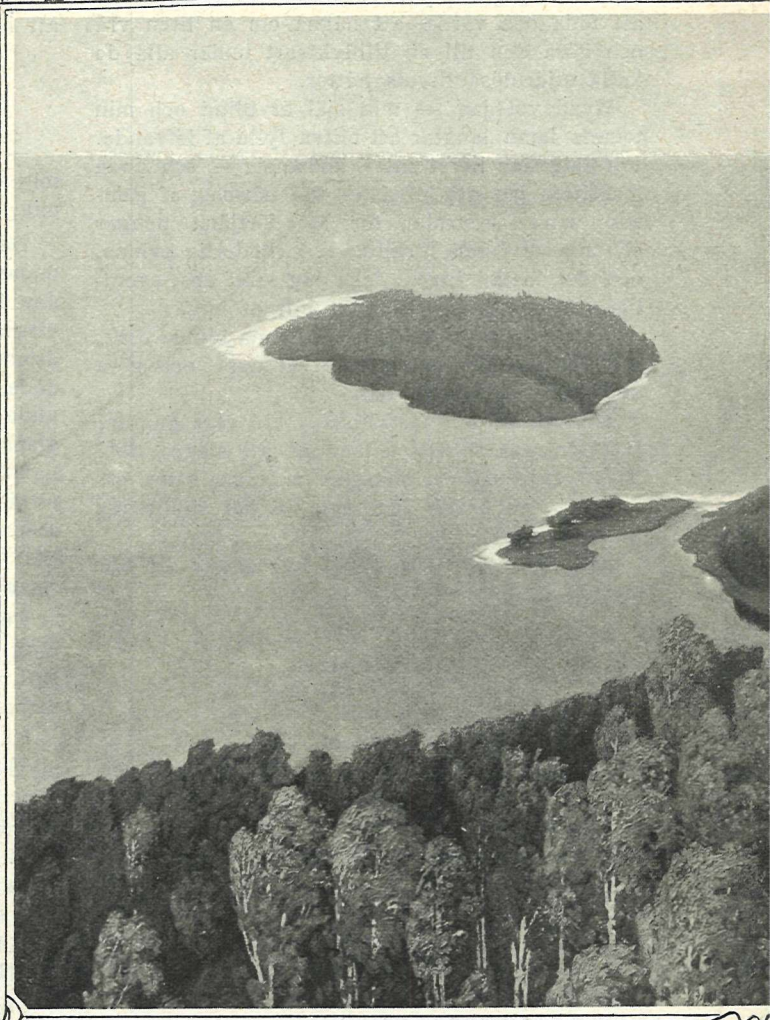

AFTON VID ÅNGERM.ELFVEN

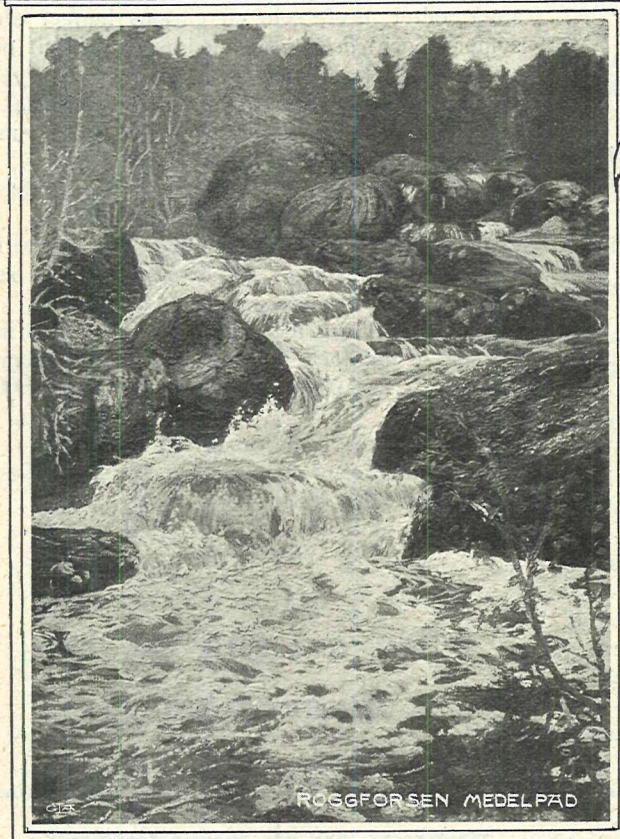

ROGGFORSEN MEDELPAD

HELMER-

FÖRE SOLUPPGÅNGEN, HE

Nu voro vandringsåren i främmande land slut, och då han ändtligen kom tillbaka till Norrland, var det för att stanna där. I eminentaste grad sin hembygds målare har Osslund under de senaste åren färdats hit och dit med skissbok, penslar och färgskrin, vandrat utefter de storslagna norrlandsälfvarna, fångat deras fagra färgspel på duken, liksom han ock målat den ångermanländska kusten och på sistone de nordligste fjälltrakterna med Torne-Träsk, för hvilken mäktiga natur han nu känner en allt uppslukande dyrkan.

Bland hans lärare har äfven varit Richard Bergh, hvars undervisning han åtnjöt en hel vinter, tack vare ett understöd af Pontus Fürstenberg. Att han i någon mån påverkats af denne konstnärs intensiva målningssätt torde ej kunna förnekas och gagnar endast hans verk.

* * *

Det är något dekorativt öfver Osslunds taflor med deras stora linjer och kraft i teckningen. Desslikes är han en duktig kolorist, som konstnärer måste bli i en landsdel, där naturen slösar med sina mest tindrande färger.

De höga älfbrinkarne, där björkarne lysa i grönaste grönt, vattnet är stålblått mot de gula nipstränderna och luften en försommardag har kristallens genomskinlighet mellan de konturfasta molnen, sommarnattens florslätta dunkel eller vinterns frostiga toner — för allt detta har han säkert öga och illuderande färger. I den ångermanländska kustbilden "Efter regnbyn" är det breda anslaget icke någon tom virtuositet, utan innehållsrik konst, och i "Roggforsen" framställer han med säker teknik det hvirflande skummet och vattenmassans skiftningar mot dagsljuset.

med Helmer Osslund, men af hans utseende att döma är han en af dessa födda naturlyssnare och naturbegrundare, för hvilka landskapet öppnar sin själ och berättar sina hemligheter.

Lappfolket omgärdar sig liksom zigenarne med en mur af misstänksamhet gent emot främlingar, som ej förstå att umgås med dem på det rätta sättet, likaså visar naturen sin kärfvaste uppsyn, står hemsk och afskräckande för den putsade kulturmänniskans blick, medan hennes egna barn förstå och älska allvaret i hennes isiga smekningar.

I sina lappländska taflor och studier förefaller Osslund att vara väl förtrogen med den nejd hans pensel söker skildra. Hans Lapp-Simon i Abisko synes oss vara ett duktigt prof på hans förmåga som porträttör, och i "Vårstämning från Nuoljafjället" bär hans landskapskonst prägeln af något starkt och samladt i motivets behandling.

Den utställning af sin produktion, som konstnären för någon tid sedan anordnade i Gäfle, blef mycket gunstigt mottagen af såväl publik som kritik. Han gjorde därför klokt i att snart låta hufvudstaden se hvad han gäller som landskapist; både hans dukars ämnesval och hans talangs bredd och schwung torde tillförsäkra honom ett godt mottagande.

Dessutom är han ung.

Det låter egentligen inte bra att i fråga om konst framhäfva nyheten som en förtjänst, ty det nya kan mången gång vara tunt och obetydligt eller blott och bart ett jagande efter osunda effekter.

Denne artist är heller icke någon nyhetsmakare i sådan mening — långt därifrån — men det förefaller mig att det färgernas och iakttagelsens språk han talar är hans eget, utarbetadt under årslång kamp för de ideal han söker — och därför är hans bekantskap intressant att göra.

E. H—N.

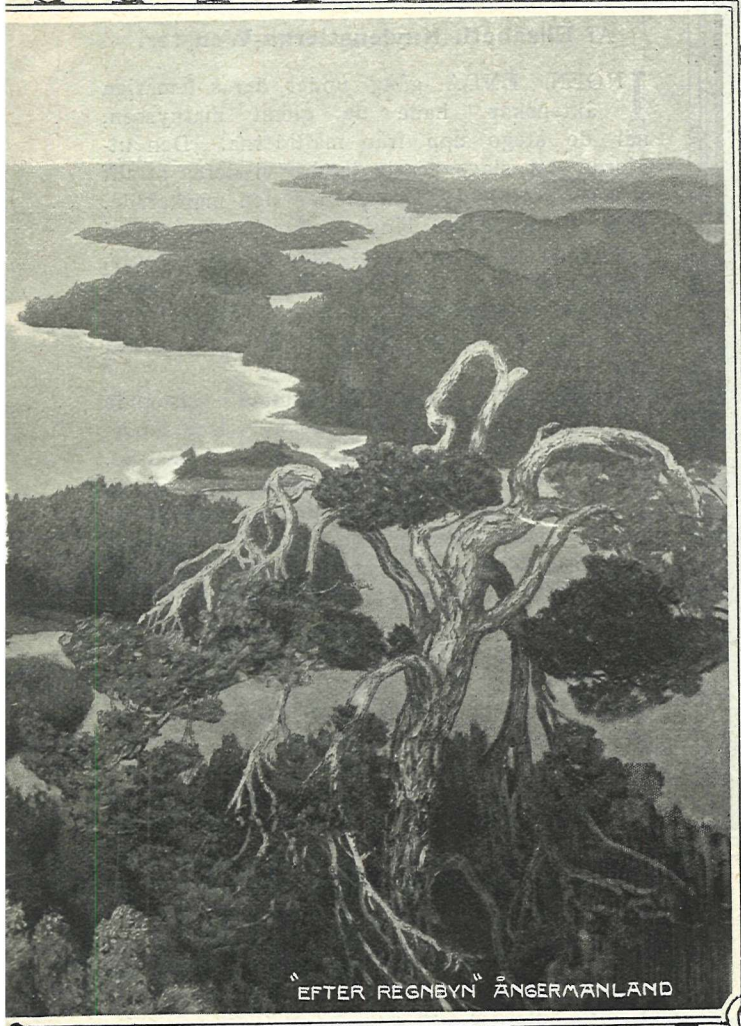

"EFTER REGNBYN" ÅNGERMANLAND

VÅRSTÄMNING FR. NUOLJAFJÄLLET

landsmålare

SSLUND

Hans nyaste konstnärliga landvinning, Lappland, synes bli en ny länk i hans utveckling. Här har han ett om ej ouppbetadt, så dock föga utnyttjadt fält att gripa sig an med; motivens rikedom med de majestätiska fjällkedjorna under evig snö, de stora sjöarna, det egendomliga folk- och djurlifvet, lika intressant som svårfixeradt, med allt detta ha hans fantasi och pensel redan gripit sig an, och de resultat, som hittills föreligga, lofva godt.

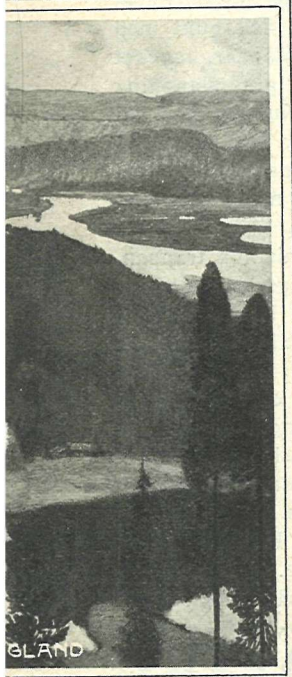

GLAND

Hade Osslund tillhört 80-talets genombrottsmän, skulle han otvifvelaktigt ej från början ägnat så mycket intresse åt sin hembygds motiv eller valt densamma som ämneskälla för den artistiska produktionslusten. Då hade han följt de öfriga målarne till Paris och de franska bondbyarne, målat pittoreska Montmatre-kvarter, franska landtgårdar, eller normandiska kustpartier, målat denna silfvergråa eller violetta franska luft, som en tid trängde in i vår svenska konst och gjorde det vanskligt för oss att känna igen våra egna bygder.

Osslunds ströftåg genom de stora kulturländerna skedde senare, då de svenska artisterna funnit sig själfva, gjort öfverraskande upptäckter hos sitt eget land, och hvad denne vår Norrlandsmålare beträffar, kunde resorna endast öka hans erfarenhet och skärpa hans målaröga, men aldrig utplåna kontakten med det fjällens och älfvarnas land, som han tillhörde genom födsel och lynnesart.

Han fann endast, som han vid ett tillfälle yttrade, att konsten tycktes bli allt svårare, medan lifvet blef allt kortare.

Om det nu förunnas honom att på allvar föra in Lappland i vår konst, har han därmed gjort en insats, som framtiden skall tacka honom för.

Naturen däruppe blir ju alltid i sina väsentliga drag densamma men det lilla nomadfolk, som med sina renar och rykande kåtor skänker lif åt de aflägsna, köldbundna bygderna, försvinner mer och mer, tränges undan, dör ut. Därför bör det vara af vikt att Lappland från i dag bevaras af konsten, af vikt ur etnografisk såväl som ur allmän kulturell och artistisk synpunkt.

Nedtecknaren af dessa rader har aldrig haft personlig beröring

LAPPSIMON ABISKO

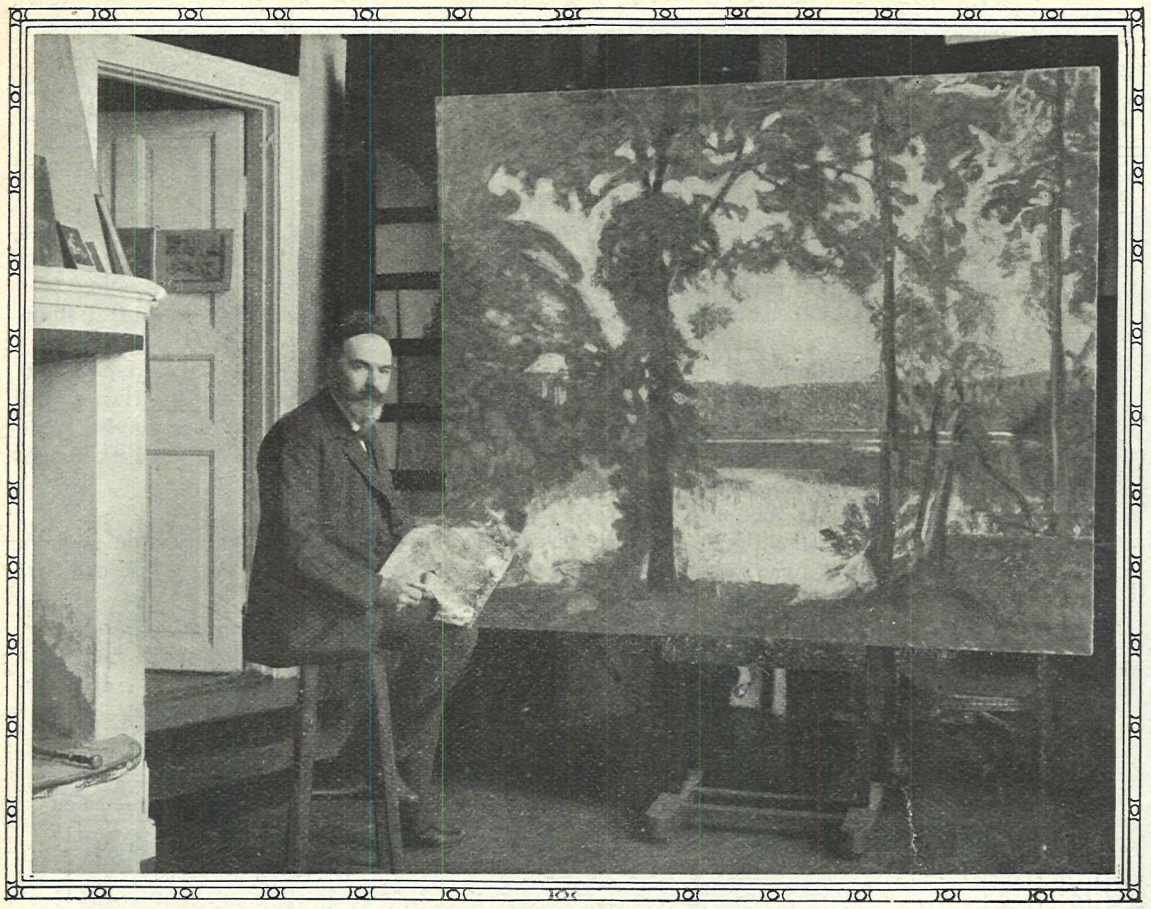

RICHARD BERGH I SIN ATELJÉ.
A. Blomberg foto.

VID FEMTIO ÅR.

UNDER DET FÖRFLUTNA årets sista dagar ha tvenne på det konstnärliga arbetets område bekanta män firat sina femtioårsdagar nämligen konstnären Richard Bergh och slottsarkitekten Agi Lindegren och meddela vi af denna anledning deras porträtt.

Den värdesättning i pressen, som numera synes lika oundgänglig som femtioårsdagen själf, när det gäller personer, hvilkas lifsverk af en eller annan anledning komma inför det offentliga domslutet, har vid Richard Berghs 50-årsdag varit sällsynt enhällig: beundran för människan och kamraten har icke varit mindre än den för konstnären och konstskriftställaren. Den enquête, som Dagens Nyheter efter mönster af Iduns Selma Lagerlöfs-enquête offentliggjort med uttalanden af Berghs konstnärskamrater och andra hans vänner, vittnar om hur högt uppskattad han är för sin intelligenta, fullödiga konst, som nått sin höjdpunkt i hans porträttmålning, för sin redbarhet och oräddhet och sin trofasthet mot sitt konstnärliga ideal samt för sina älskvärda personliga egenskaper. Han hör till de konstnärer, som äro varmt intresserade af konstpolitik, och har länge varit bland opponenternas ledare. Som bekant tillhör han också Konstnärsförbundets styrelse, som han förevigat på sin stora, Nationalmuseum tillhöriga duk. Bland andra hans arbeten måste ihågkommas "Riddaren och jungfrun", porträttet af fröken Eva Bonnier, självporträttet, som finnes i Uffizierna och den kanske mest bekanta och mest populära af hans taflor, "Nordisk sammarkväll".

Richard Bergh, som under många år i skilda repriser varit bosatt i Paris, bebor nu sin egen villa vid Storängen, och det var här han på födelsedagen mottog de talrika lyckönskningarna från vänner när och fjärran.

ARKITEKTEN AGI LINDEGREN.
Ateljé Jæger foto.

Arkitekten Agi Lindegren, som dagen efter Richard Bergh ingick i det andra halfseklet, hör till de bekanta och populära stockholmsfigurerna. Hans officiella ämbete ger honom rätt att bära titeln slottsarkitekt, men utom de plikter detsamma ålägger honom har han utfört och utför en mängd arbeten inom sitt fack. Hans verk är bl. a. Gustaf Vasakyrkan, den vackraste bland hufvudstadens nya kyrkor, han har restaurerat Uppsala domkyrka och Johannes, Katarina, Jakobs, Östermalms och Adolf Fredriks kyrkor här i Stockholm och är äfven en anlitad villaarkitekt.

I stället för kärlek.

Af **Elisabeth Kuylenstierna-Wenster.**

INGEN ENDA gång under deras femåriga äktenskap hade de glömt matkyssen, när de stego upp från måltiderna. Den utgjorde ett slags "carte tendre" i deras samlif genom de olika värmegrader den markerade. Den kunde göras längre eller kortare, ges i smällande staccato, någon gång i lent andante, när steken varit särskildt läcker, oftast dock i hvardagligt moderato. Af detta förstås, att kyssen gafs af husets herre — enligt gammal, god sed.

Denna dag trycktes den en smula brådskande och förnäm på fru Karins läppar. Den landtligt enkla sillfrukosten förtjänade ingen apoteos. Patron Johan Qvist hade redan sina tankar riktade på den invigningsmiddag, som skulle gå af stapeln inne i staden på Nya hotellet.

Han hade aktier i företaget. Han hade kommit därhän, att han var med öfverallt. Hans namn syntes ständigt i ortstidningarna, och hans "korta anföranden" senterades oerhördt.

Upphöjelsen hade gått otroligt fort. Man kunde räkna ut på dagen, när det börjat. Nu kunde det väl vara två och ett halft år sedan.

Förut hade han varit "sluge Qvistens pojk", men när fadern dog och boupptecknings-summan blifvit offentliggjord —, den öfversteg hundratusen, fick man strax hans rätta värde klart för sig. Han var nämligen ende arftagaren.

Först blef han kommunalpamp, sedan ortens allt i alla. Man talade till och med om riksdagskandidatur vid nästa val. Qvist var alltid i farten, inte just liflig, inte vidare begåfvad, men hygglig och tillmötesgående mot dem, som uppskattade honom.

Hans bokhållare, hans torpare och statare sågo upp till patron: "det var en karl det!" Pigorna kunde han "skoja med" så att de kiknade af skratt. Han "tog" människor.

Han hade också "tagit" Karin Walldén, prästgårdens gäst under en sommar. Hon var intelligent, pigg och lifslysten. Hans frimodiga öppenhet tilltalade henne, men mest af allt berodde väl hennes jaord till hans frieri på att romantikens blåa blomma i form af kärlekslängtan just vid den tiden sprängde sitt hylster i hennes hjärta. Han blef en oklanderligt ridderlig och kär fästman, gaf förlofningstiden hvad som af tradition tillhörde den. Sedan tog han traditionen med sig in i äktenskapet, omvandlad till gammaldags husbondevärdighet. Allt skulle varit bra, om hon motsvarat hans hustruideal: mönstret af duglig husmor. Men hon var en glad, fattig och, när det gällde visthusen, fågellätt bekymmerslös hufvudstadsflicka; det dröjde, innan han fick bukt med hennes idéer. Två svåra barnsängar, mycket nattvak och däraf följande andlig förslappning blefvo hans bundsförvanter. Nu såg hon till och med upp till hans manliga majestät, när han värdigades med ett af sina kända korta anföranden sätta henne in i något af sina företag.

Lilla jaktvagnen väntade nedanför trappan, Han skulle först på andelsföreningssammanträde. så måste han träffa en person i banken — en annan vid stationen. Det skulle bli en ansträngande dag.

Karin vågade knappt efter den kyss, som kommit henne till godo, be honom ej glömma specerierna från Amundsson och så att höra efter, om de fått några bra jungfrur hos fru Petri. Kokerskan skulle förstås flytta till den tjugufjärde. Johan förebrådde Karin, att hon ej hade rätta sättet med henne. Och så fick hon ånyo ett slående exempel på att folk *kunde*

Magplågor och **magsjukdomar** kunna varaktigt botas endast genom **lämplig diet** och **lämpligt lefnadssätt**. Därför bör läkare alltid tillfrågas. Mot **tillfälliga magplågor** är Salubrinomslag med utspädt Salubrin och gummitaft ett förträffligt och fullkomligt oskadligt behandlingsmedel. På grund af dess uppfriskande och fördelande egenskaper är utspädt Salubrin, användt till kompresser och lavemang på sätt bruksanvisningen meddelar, ett utmärkt **medel mot hämmorrojder** och **trög afföring.**

IDUNS MODELLKATALOG
Oumbärlig för alla sömmerskor och för alla hem. N:r 1 utkommer omkring 15 Jan.
Fyra rikhaltiga säsonghäften årligen. Koloreradt omslag.
Prenumerationspris 2.20 för helt år — 60 öre pr häfte.

stanna, om man skötte dem. Malena hade varit i hans föräldrars hus i trettio år utan att hysa en tanke på att säga upp sig.

Bäst att hon telefonerade till fru Petri. Hon hade blifvit feg för dessa små sammandrabbningar, där hon nästan alltid drog kortaste strået, därför att hon var så häftig och så lätt sårad; men Amundsson och specerierna måste hon dock påminna honom om.

Från barnkammaren hördes ett illskrik, hvilket hvarken trossbottnar eller mattor dämpade.

"Så," sade Johan, "börjas det nu igen. Jag tyckte, vi hade nog af den musiken i natt."

"Göran tvättas väl," förmodade Karin spakt.

"Och då skriker han så! — Skön uppfostran!"

Karin visste ingenting att svara. Egentligen måste hon ge honom rätt. Hon var svag för barnen, kunde ej leda dem. Hennes hufvud var fullproppadt med teoretisk barnavård och uppfostringsprinciper. Hon hade läst så otroligt mycket, när hon gick med Stina, den äldsta, men sedan kom hon sig aldrig för att sätta om det i praktik.

Johan stoppade ned cigarrer i minnesgåfvan af alpackasilfver, som han fått på betodlareföreningens årsmöte.

Ett nytt skrik, högre upp i diskanten och med djärfvare tonbildning ljöd från öfvervåningen. Han såg upp och rynkade pannan på ett sätt, som kom Karin att rusa fram till trappan med ett:

"Jag skall minsann . . ." Hon visste strängt taget inte alls, hvad hon skulle, utpinad och trött som hon kände sig. Göran hade grinat för tänder halfva natten, och när hon kunde fått somna in frampå morgonen, var det tid att stiga upp. Johan höll på, att hon skulle vara färdigklädd till frukosten klockan åtta; det hade alltid hans mor varit. Sådant satte folket i respekt.

"Se så, Kajsa, du skall lägga litet band på dig," förmanade Johan och sköt henne åt sidan, hvarefter han med sin fylliga bas godmodigt ropade: "Hvad är det för ett spektakel, småttingar! Tror ni pappa har någon stor påse karameller med sig hem åt sådana odjur? Den får väl Karo ha."

Det blef alldeles tyst en sekund, därpå öppnades en dörr och lilla Stina visade sig i nattlinne och barfota.

"När få vi karamellerna?" frågade hon förväntningsfullt.

"Jag skall skicka hem dem med Lars."

"Säkert."

"Ja — och en chokoladkaka till på köpet!"

"Hurra!" jublade Stinas myndiga stämma. Hon var en äkta Qvist, lofvade att bli en blond läckerbit för ortens uppspirande ungherrar och hade redan några beundrande farbröder, som kände rasen.

"Där ser du," vände Johan sig till Karin, "nu fick vi det tyst och lugnt bara med några vänliga ord." Han afvaktade icke opinionsyttringen utan tillade: "Adjö med dig, min gumma! Glöm inte, att om Carlsson ringer på, vill jag ha 85 öre i lefvande vikt, det står han sig ändå på; mina skinkor gå inte af för hackor." Han hade redan ena foten på vagnssteget. "Det var ju sant, Dorn kommer kanske hit i dag med ritningarna till kyrkan. Du får förstås bjuda honom på middag. Vin behöfs inte, när jag är borta." Han svepte filten om benen. Höstluften var visserligen härlig, men alltid litet sträft förrädisk ute på slätten. "Ja, nu skulle vi vara färdiga då, Lars," vände han sig fryntligt mot kusken. "Lycklig, du Kajsa, som inte har något att tänka på utan får gå här i lugn och ro. Adjö med dig."

"Glöm inte det du lofvade barnen," ropade hon efter vagnen.

"Jag får se hur jag hinner, annars får du hitta på något."

Den taktiken var hon van vid. Han, som eljes var ordhålligheten personifierad, glömde gärna, när det gällde henne och barnen. Hon strök en tjock, mörk hårlänk ur pannan och såg tankspridt ut i den solförgyllda morgonen.

"Ptro," ljöd det från grinden. "Karin du, vi ska ha badhuset upptaget. Kom ihåg, att jag sagt till. Blir det inte flyttadt i tid, slå höststormarna sönder det."

"Det får väl bokhållarn styra om."

"Ja, men han skall ha en påstötning."

"Det skall han få."

Hon tog plötsligt ett språng nedför sista trappsteget. Hon ville säga honom adjö på ett annat sätt i dag än vanligt, tyckte hon. Där han satt, bred och godlynt med en frisk rodnad på kinderna och mustaschernas yfviga borst glänsande af styf kraft, var han dock bilden af hennes flickdrömmars lycka. Och så — ja, så var han mannen i hennes lif, famntaget, i hvilket hennes sinnen smektes. Hon måste se honom med heta ögon eller vämjas för sig själf.

"Jag ville," ropade hon högt. Lars hade nu på allvar satt hästarne i gång.

"Hvad nu då, fruntimmer bli aldrig färdiga!" skrek Johan Qvist tillbaka. "Håll ett ögonblick, Lars!"

Karin hade hunnit ut på gårdsplanen. Hennes armar sjönko mot sidorna och glimten i blicken slocknade: "Jo, det var specerierna från Amundsson, som vi äro tvungna att ha."

"Äsch," sade han otåligt, men lyfte i detsamma artigt på hatten, sådant uraktlät han aldrig. Hans artighet var en ovanligt pliktrogen automat.

Tip, bandhunden, skällde längtansfullt, när de bruna, blankryktade hästarna trafvade förbi hans koja ut på stora landsvägen, en bred, något lerig slättväg utan annat stängsel vid sidorna än några björnbärshäckar, hvilka tycktes fallit ned i den halfrasade stenmuren.

Karin stod kvar ute på gården med ansiktet höjdt så att det värmdes af de lågt fallande solstrålarna. Hon slöt ögonlocken öfver tårar, som närmast föranleddes af hennes upprifna nervtillstånd. Det var ingen stor smärta, som slet inom henne, snarare en feg ängslan för de grofva fingrar, hvilka skulle tumma på hennes själs instrument som vore detta ett handklaver att spela allehanda slagdängor på.

"Telefon, frun!" ropade husan inifrån förstugan.

"Jag kommer! — — —

"Hallå!" —

"Ja, jag hör det. Godmorgon, herr Dorn." — "Nej, min man är inte hemma, men han nämnde, att arkitekten skulle komma." — "Nej, för all del! — Mycket välkommen!" — "Jaså — ja, glada nyheter är det alltid roligt att få del af." — "Klockan tre — med tretåget, ja!" — "För all del — adjö så länge!"

Hon ringde af och lade luren ordentligt tillbaka i klykorna. Ett leende smög sig en smula sjukligt och färgfattigt öfver hennes smala ansikte. Jaså, nu hade det blifvit bestämdt! Dorn skulle gifta sig. Han hade visst ganska länge varit hemligt förlofvad. Det började väl på våren strax efter det hans lilla förälskelse för henne tagit slut. Hon mindes en ljus, ljum kväll i maj, då de gått ut tillsammans. Inte heller då hade Johan varit hemma, och hon skulle visa Dorn den gamla klosterruinen, hvars portal han ville studera, innan han gjorde ritningarna till nya kyrkan. Hans stämma hade haft tonfall, som lockat fram ord, hvilka hon sedan ofta ångrat. Hon hade talat om sitt lif som om en fattig, borttappad slant, som rullade i allfarvägens damm. Det var så dumt. Vårfjanteri! Eller om hon ville vara fullt ärlig, måste hon erkänna, att hon gått vilse i sin ensamhet. Rädd för tankarnas nattmörker sökte hon skydd, där hon såg en härd — ett gladt och friskt människohjärta — lysa rödt. Kärlek hade det icke varit. Hon undrade nu, där hon stod, lutad mot skrifstolens polerade karm, om det ej var med kärleken som med lyckan: den fanns endast i illusionen.

Sommaren hade varit het och solglad. Många gäster hade de haft. Mycken brådska ända till in i september. Då gled ett dåsigt lugn som en fuktvarm dimma öfver deras sinnen och dagarna summo bort som gråa, tysta fåglar, hvilka spara vingarna till den stora flyttningen. En sådan dag kom Dorn igen. Karin förstod strax, att han hade något annat än det gamla vanliga från våren att säga henne, men han var tydligen rädd, att hon skulle "misstycka hans omslag" och han kastade därför alla språkets blomster öfver henne på denna sin visit p. p. c. af ett svärmeri.

Hon blef inte berusad — han hade aldrig varit annat för henne än en tankarnas bönpall, mot hvilken hon hvilade sig — men Johan nosade på all denna virak, och anmärkte redan vid kaffet och chartreusen, att Kairn verkligen embellerat under sommaren.

Efter kräftsupén med Johannisbergern — patron Qvist slog endast undantagsvis så på stort — hade han lagt armen om sin hustru med beslagtagarens rätt, men ändå förtjust öfver den andres beundran. Han ville ingalunda tysta ned den. Sin egen kvinna och sin favorithäst vill mannen inhösta erkännande för.

Hvarför var hon så bitter nu? Hon sjönk i stolen. Då hade hon ju både funnit sig i och besvarat hans ömhetsbetygelser. Det hade kanske skett, därför att människorna skulle se på och konstatera hennes "lycka"; hon var så löjligt rädd för att någon skulle märka, hur blanksliten hennes ödesdräkt var. Egentligen omöjlig för någon helg numera, men likafullt måste den bäras, och dess torftighet märktes mindre, när patron Johan Qvists stora, feta händer gördlade den.

Underligt! — Att börja se på sin man, sina barns far som på en främmande stormakt! Men gjordes ej inom de flesta äktenskap samma erfarenhet? Man gifte sig för lifvet, men tillhörde hvarandra för stunden. Mannens känslor blefvo kanske fortast bankrutt, men han led icke af det. I tusen år hade hustrun varit hans nyttiga husdjur, och än i dag lefde det traditionella begreppet: "hustru — oxe — åsna . . ."

Hon spratt till, röd upp till hårfästet af en plötsig skamförnimmelse. Fy! Fy! Fy! Att hon kunde förgå sig så i tankarna, och det *nu* — när hon borde haft milda, vackra drömmar. Om bara inte Johan just i går eftermiddag sagt så barskt: "Gud ske lof, att vi inte har mer än två ungar! Du kan inte hålla reda på dem!"

Nog hade han rätt; de skreko och bråkade visst mera än andra barn. Hon var slapp och efterlåten. Men förra vintern, innan ungdom och längtan riktigt dött inom henne, och hon satt där ensam i det stora husets stora hvardagsrum, tyckte hon, att barnens örondöfvande skrän skrämde bort tystnaden, hvilken tassade omkring henne öfverallt, roflysten som ett sagornas vilddjur, omöjlig att undkomma. Såg hon ut i mörkret och snön, förnam hon dess flåsande andedräkt bakom de nakna träden, hvilka fröso och skälfde. (Forts.)

Hvarje husmoder bör prenumerera på **Barngarderoben** Hvarje sömmerska likaså.
Pris för helt år 3 kr.; halft år 1: 60 kr.
Lösnummer 30 öre.
12 häften årligen.

Den stora jordbäfningen i syd-Italien.

MEDAN VI ännu här hemma firade julfesten i lugn och relativ glädje, voro de underjordiska krafterna ett par dagsresor söder om oss i rörelse med ett tyst och förfärligt arbete, hvars resultat visade sig vara en af de största och mest hjärtslitande af de olyckor, som blifvit de dock icke alltför bortskämda innevånarne på denna planet pålagda.

En stor del af det sköna och tätt befolkade Calabrien från Monteleone ned till Italiens sydligaste spets och af den midt emot liggande ön Siciliens nordvästra del ha genom en relativt obetydlig axelryckning af den trots sin ålder ännu oberäkneliga gamla jorden ödelagts med allt hvad därpå var. De namn, som kartan ger på dess små och stora städer och byar äro nu namnen på lika många ruinhögar, påminnande om slagfält med sina hopar af döda, sina sårades jämmer, sin skräck och förvirring och dock i fasa öfvergående allt, som någonsin försiggått på ett slagfält. Naturen har åter visat sin öfverlägsenhet öfver människan.

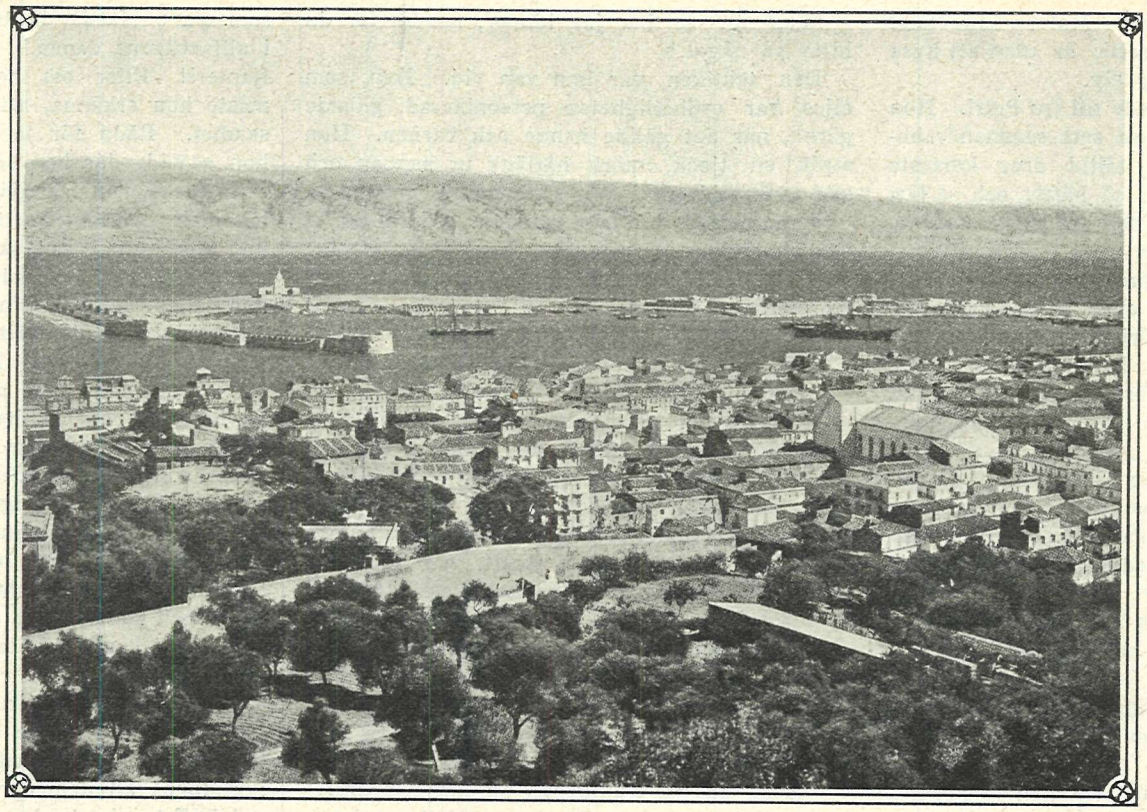

VY AF MESSINA MED UTSIKT ÖFVER CALABRIEN.

Det var på natten till den 28 december, en dag, som skall ihågkommas så länge där är någon kvar af oss att skrifva historia och minnas den, som framemot morgonen i de hemsökta trakterna marken började skälfva och jordytan ge vika, medan genom revolutionerna på hafsbottnen böljorna flydde in öfver kusterna och förstörde hvad jordbäfningen lemnat öfrigt, samtidigt möjliggörande eller försvårande hvarje flykt sjöledes.

Det första jordskalfvet varade blott några få minuter, men hann dock att så godt som fullständigt förstöra den urgamla handelsstaden Messina på Sicilien och den snedt emot på fastlandet liggande stora sjöstaden Reggio. I fullmurar, medan himmelens blixtar, jordens och hafvets dån, hela den ohyggliga situationen ingåfvo dem den öfvertygelsen, att det var världens undergång de bevittnade.

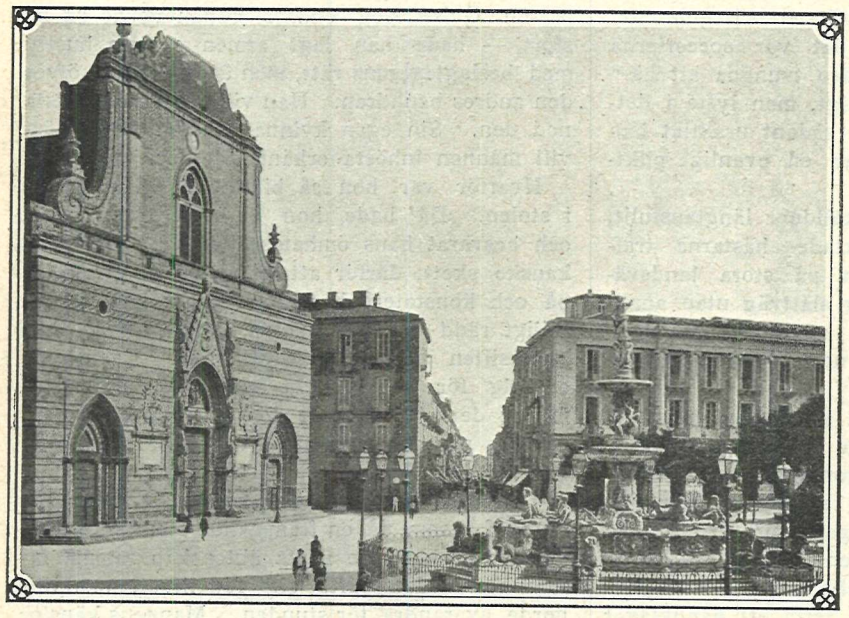

KATEDRALEN I MESSINA OCH FONTANA MONTORSOLI.

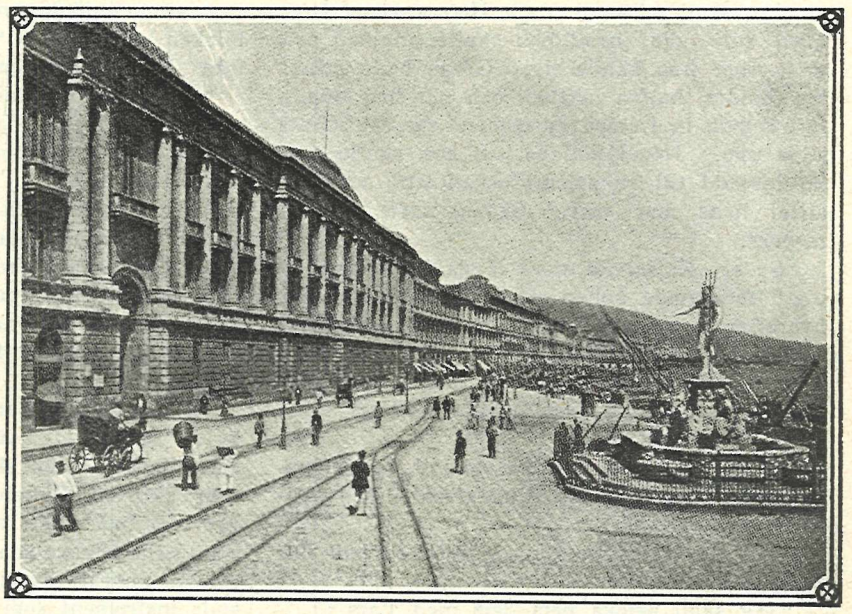

CORSO VITTORIO MANUELE MED RÅDHUSET OCH FONTANA NETTUNO.

GÅRDSINTERIÖR I MESSINA.

Så snart olyckan blef känd i det öfriga Italien och så fort det fanns någon möjlighet, började man söka bispringa de olyckliga städerna. En storartad offervillighet har också visats både inom och utom Italien.

Konung Viktor Emanuel har satt sig i spetsen för detta arbete och modigt uthärdat alla de fasor och faror, som en vistelse bland Messinas och Reggios ruiner nu erbjuda. Drottning Helena har följt sin gemål och deltagit med honom i arbetet för lindrande af den ohyggliga katastrofens efterverkningar. Hvad detta kostade henne, därom ger det telegram en antydan, som skildrar konungaparets ankomst till Messina. Vid åsynen af eländet och af de olyckliga, som kastade sig framför hennes vagn med rop om hjälp svimmade hon, men. heter deter det, "hon hämtade sig genast åter." Furst Nikitas dotter är en modig kvinna.

Uppgif lifvidd (under armarne), midjevidd och kjollängd erhåller Ni till Eder figur

fullt tillförlitliga, moderna o. eleganta

Pappersmönster.

Erhållas omgående till nedanstående pris inom Sverige: **Blusli**f 40 öre, **Kjolmönster utan släp** 50 öre, **Prinsessklädning** 75 öre, **Reformdräkt** 75 öre, **Barndräktmönster** 50 öre, **Kragmönster** (Pellerin) 50 öre, **Kappmönster** 60 öre, **Nationaldräktmönster** 1 kr.
Mönster kunna äfven beställas efter andra än våra modeller. Beställning skall då åtföljas af den modell som önskas. Priset är då dubbelt mot det vanliga.

Expedieras portofritt inom Sverige om rekvisition åtföljd af likvid insändes till

Mästersamuelsgatan 43, Stockholm

Iduns Mönsterafd.

Från scenen och estraden

ETT SÅ KVICKT och välbyggdt teaterstycke som Esmanns" Far och son" förtjänar repris, och Dramatiska teaterns de senaste veckorna mycket häcklade chef gjorde därför rätt i att på nytt draga fram pjäsen ur glömskan. I fråga om utförandet ha denna scens artister en gång satt sin prägel på stycket, och den finns kvar så godt som oförändrad. Fröken Borgström är naturligtvis lysande — som alltid, då en roll rikingås, som kändt, massor af förlofningar, och denna jul utgör intet undantag från den förtjusande regeln. Det var därför en psykologisk finess af direktionen att ge ett sådant stycke som "Dörren på gränt" just nu, ty bland de många inringade paren finnas alltid några, som äro ångerköpta och för hvilka Blumenthal och Kadelburgs erotiska propaganda torde verka uppryckande och stärkande, då tviflet anfäktar dem.

På Operan har Hallströms "Den bergtagna" med sin svärmiska och enkla melodik utgjort ett af julprogrammen, medan större och märkligare verk förberedas.

Och så ha vi nyårsrevyerna!

"Konstgjorda Svensson eller en revolution i Skråköping", hvarmed Södra teatern gjorde chock vid det nya årets början, är naturligtvis hoplappad af revydiktningens poeta laureatus hr Emil Norlander. Revyn är nästan lika lång som en af Wagners operor och kvickheterna förekomma ungefär lika sparsamt som i Nibelungens ring, hvilken fatala omständighet beror på att kupletterna blifvit alldeles för rikligt tilltagna. Ett par nummer träffa emellertid hufvudet på spiken och för öfrigt utfyllas de tre akterna af dans, några revyfigurers rusning genom teatersalongen och diverse andra upptåg.

Som helhet gör Folkteaterns revy "Folkans dollarprinsessa" ett bättre intryck; hr Harald Leipziger, hvilken här är den, som sköter om 1908:ans krönika, har i allmänhet lyckats bättre med kupletterna än sin lärofader på Söder, hvarjämte han haft turen att träffa på slående och karaktäristiska melodier.

Angående utförandet göra båda teatrarne sitt bästa. Men så äro också deras sujetter tränade revyskådespelare och hundratrals föreställningar således garanterade — till

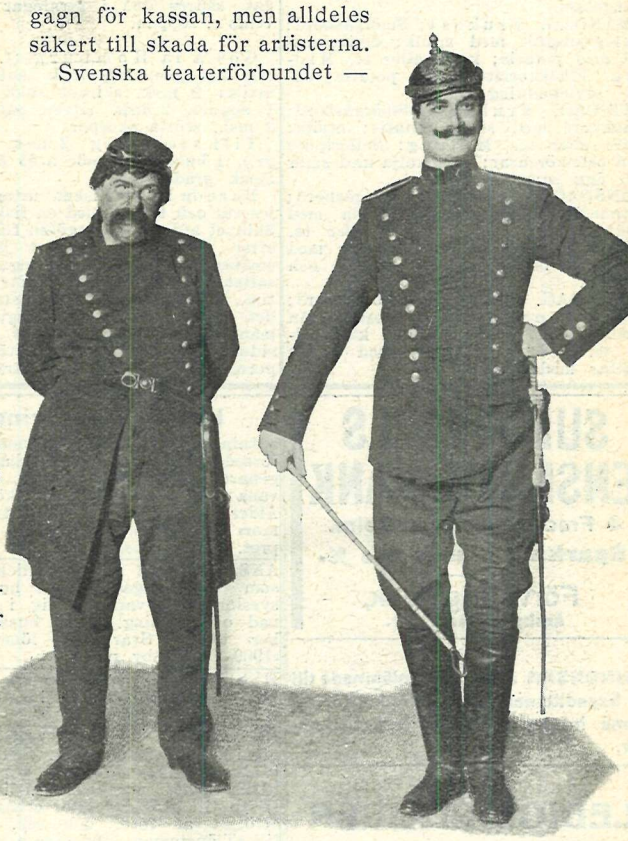

tigt passar henne. Svenska teatern anslår i Blumenthal och Kadelburgs lustspel "Dörren på gränt" denna hemtrefliga och borgerliga familjeton, hvartill vi ha få eller inga motstycken i vår dramatik, men dess mera i de Sigurdska novellerna, af hvilka vi under auktors lifstid erhöllo en bunt till julklapp hvarje december.

Här servera de både tyska pjäsförfattarne en mycket tillgänglig anrättning, hvari kontentan är den att mannen och kvinnan "til syvende og sidst" inte på villkor kunna vara hvarandra förutan.

Vid stora helger gagn för kassan, men alldeles säkert till skada för artisterna.

Svenska teaterförbundet — ja, skratta nu inte, ty saken är verkligen ganska allvarsam! — lär inom en snar framtid få börja tänka på inrättandet af ett hvilohem för nervöst öfverretade och andligen lamslagna revygycklare. Ty det är otänkbart att t. ex. icke hrr Fastbom, Textorius och Blomstedt m. fl. skulle råka ut för en förskjutning af hjärncellerna efter att 150 aftnar å rad sjungit om tulipan, spårvägsfolket och detektiva polisen.

Människor ha blifvit galna för mindre.

ARIEL.

Ur nyårsrevyerna. De båda scenbilderna: "Konstgjorda Svensson" på Södra teatern och "Folkans dollarsprinssesa" på Folkteatern. — Detaljbilderna: Hrr Fastbom och Råfelt som kväsargrabben och kväsarflickan på Folkteatern. — Hrr Blom och Textorius som representanter för skråköpings- och stockholmspoliser på Södra teatern.
Foto A. Blomberg och Ateljé Jæger.

Det milda crêmelika lödder som utmärker

Florodol-Tvålen

utgör icke blott substanserna af de utsöktaste fettämnen utan därjämte balsamiskt-antiseptiska essencer af högsta betydelse för hudskönhet, hvarigenom huden blir sammetsmjuk, smidig och vacker, hyn ren och klar, hals och händer hvita och mjuka. Högsta utmärkelse: Guldmedalj i Norrköping 1906.

TEKN. A.-BOL. FLORA, GEFLE.

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN

Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 10—16 JAN. 1909.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; patentbiff; mjölk; kaffe eller te med hafrekäx. Middag: Julienneroyal; gös à la Homburg; stekt hare med brynt potatis och salader; pistacieglace med mandelässa.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; delikatesssill med potatis; kaffe eller te. Middag: Fläskkotletter med potatis; enkel brylépudding.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; bräckkorf med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Selleripuré med ostsmörgåsar; kokt kolja med smör och ägg samt potatis.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling; strömminglåda med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Späckad gödkalflefver med potatis; sviskonsoppa med grädde och skorpor.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; kalflefver med gräddsås (rester från onsdag) och potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Ärter med fläsk; plättar med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; stekt benfri abborre med pressad potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kokt, brynt oxbringa med brynta kålrötter; krusbärskompott med grädde.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; ragu på kött med ärter; mjölk; kaffe eller te. Middag: Sillpudding med äggstanning; mondaminkräm med mjölk.

RECEPT:

Julienne-Royale (f. 6 pers.). 2 lit. stark buljong, 2 små morötter, 1 palsternacka, 1 purjolök, 1 selleri, 2 msk. smör (40 gr.), 1 tsk. socker, salt, kajennpeppar.

Äggstanning: 5 äggulor, 2 äggvitor, 1/2 dcl. gräddmjölk, 1 knifsudd salt, 1 tsk. fint hackad persilja, 1 tsk. smör till formen.

Beredning: Rotsakerna ansas på vanligt sätt och skäras i mycket fina strimlor. Smöret smältes i en kastrull; häri nedläggas rotsakerna tillika med sockret och brynas öfver jämn eld under ständig omskakning. Den kokande buljongen tillsättes och rotsakerna få koka tills de äro fullständigt mjuka, då soppan skummas väl och afsmakas.

Till äggstanningen vispas äggulor och hvitor väl tillsammans med mjölken och blandningen hälles i smord form med lock. Formen nedsättes i en kastrull med så mycket kokande vatten, att det står jämnt med äggmassan. Vattnet får därefter ej koka, utan endast hållas hett, ty annars blir äggstanningen vasslig. När den har stannat, skäres den i tärningar och serveras i soppan.

Gös à la Homburg (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. gös, 1 1/2 msk. salt, 1 tsk. ättika, 2 msk. skiradt smör (40 gr.), 1 äggula, 2 msk. rifven parmesanost, 2 msk. stötta skorpor.

Till stekning: 2 msk. smör (40 gr.), 1 kula kräftsmör à 25 öre, 2 dcl. tjock grädde.

Beredning: Fisken urtages, sköljes väl och torkas med en fiskhandduk. Skinnet afdrages och gösen fläkes längs efter, hvarefter ryggbenet jämte alla småben borttagas. Den ingnides med saltet och ättikan och får ligga 1 tim., torkas ånyo väl och bestrykes med det smälta smöret och äggulan sammanblandadt, samt beströs på båda sidor med osten och de stötta skorporna. En långpanna bestrykes med kallt smör, fisken ilägges och begjutes med det skirade kräftsmöret och grädden samt stekes hastigt i varm ugn omkr. 1/2 tim. Under stekningen öfveröses den ofta med sin sås.

Den upplägges på varmt serveringsfat och såsen hälles öfver.

Serveras med champinjonsås.

Pistacieglace (f. 6 pers.). 5 äggulor, 1 hg. strösocker, 7 dcl. tunn grädde, grön karamellfärg 1/4 dcl. arrak, 50 gr. pistaciemandel, 3 dcl. tjock grädde.

Beredning: Äggulorna röras med sockret 1/2 tim., grädden kokas upp och tillsättes de rörda äggulorna under stark vispning, krämen hälles åter i kastrullen och får under fortsatt vispning sjuda, hvarefter den upphälles, och vispningen fortsättes tills krämen kallnat. Då tillsättes karamellfärgen och arraken och krämen hälles i glacemaskin att frysa. När glacen är halffrusen, nedblandas den skållade och fint hackade pistaciemandeln och den till hårdt skum slagna grädden, hvarefter frysningen fortsättes.

När den är färdig, nedpackas den i glacedosa och fryses ytterligare omkr. 2 timmar.

Glacen garneras med hackad pistaciemandel och mandelässa.

Fläskkotletter (f. 6 pers.). 9 stora fläskkotletter, 1 citron, 2 msk. smält smör (40 gr.), 1 liten msk. salt, 1/2 tsk. hvitpeppar, 1 kkp. fint stötta skorpor, 3 msk. hackad persilja.

Till stekning: 3 msk. smör (60 gr.), 5 dcl. buljong.

Beredning: Kotletterna tvättas med en duk, doppad i hett vatten, huggas, bultas lätt på båda sidor samt putsas väl. De begjutas med citronsaften och få ligga på hvarandra 1/4 tim. De penslas därefter med det smälta smöret, beströs med kryddorna och vändas i en blandning af de stötta skorporna samt persiljan. De brynas därefter i smöret i en tackjärnspanna, nedlägges i en järnkastrull, pannan urvispas med buljongen eller det kokande vattnet och såsen hälles öfver kotletterna. De få sedan färdigsteka med tätt slutet lock under 1/4 tim. De uppläggas på varmt serveringsfat, garneras med persilja och såsen hälles öfver.

Strömmingslåda (f. 6 pers.). 24 strömmingar, 1/2 msk. salt, 12 ansjovisar, 2 msk. smör (40 gr.), 2 msk. stötta skorpor.

Till formen: 1 msk. smör, 1 msk. stötta skorpor.

Beredning: Strömmingarna rensas, urbenas, sköljas väl och den mörka hinnan skrapas bort. De beströs därefter in- och utvändigt med saltet och få ligga en stund. Ansjovisarna rensas, urbenas och fläkas midt itu. En eldfast omelettlåda smörjes med det kalla smöret och beströs med de stötta skorporna. I hvarje strömming lägges en ansjovishalfva och strömmingarna nedläggas i lådan tätt intill hvarandra med ryggarna uppåt. Smöret lägges i flockar ofvanpå och sist öfverströs de stötta skorporna. Lådan insättes i god ugnsvärme och strömmingarna få steka, tills de äro vackert bruna.

Sillpudding med äggstanning (f. 6 pers.). 2 salta sillar, 1 1/2 lit. potatis, 4 ägg, 2 tsk. hvetemjöl, 4 kkp. mjölk, 1/4 tsk. hvitpeppar, 1 msk. fint hackad persilja.

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 1 msk. stötta skorpor.

Beredning: Sillarna tagas ur, fläkas och vattenläggas kvällen innan de skola användas. Skinnet afdrages; ryggben och alla småben borttagas, hvarefter sillen sköljes väl och inklappas i rent, hvitt papper samt skäres i bitar. Potatisen kokas, får kallna, skalas och skäres i skifvor. En eldfast form smörjes med smör och beströs med stötta skorpor. Potatisen och sillen nedläggas hvarfvis, första och sista hvarfven böra vara potatis. Äggen vispas med mjölet, mjölken och peppar, och äggstanningen hälles öfver puddingen. Öfverst strös den fint hackade persiljan. Puddingen gräddas i ugnen omkring 1/2 tim. och serveras med skiradt smör.

Späckad gödkalflefver (f. 6 pers.). 1 1/4 kg. kalflefver, 1/2 kg. späck, 2 tsk. salt, 1/4 tsk. hvitpeppar, 1 maghinna, 2 msk. smör (40 gr.), 1/2 lit. gräddmjölk, 1 tsk. soja.

Sås: 1/2 msk. smör (10 gr.), 1 msk. mjöl, lefversås, (1 msk. rifven mesost), salt, hvitpeppar, socker, 1 tsk. kallt smör.

Beredning: Lefvern bör vara ljus till färgen och hinnan så skör, att den brister vid en tryckning af fingret. Lefvern lägges i vatten 1/4 tim. Den sköljes därefter väl och torkas. Ådror och hinnor borttagas så mycket som möjligt. Späcket skäres i strimlor och lefvern späckas därmed i täta rader zig-zag. Den ingnides med salt och peppar och inlindas i den sköljda maghinnan, som hopfästes med vispkvistar eller hopsys. Smöret brynes i en järngryta, lefvern ilägges och brynes vackert samt spädes litet i sänder med gräddmjölken, tillsatt med soja. Den bör ofta ösas och stekes sakta, med tätt slutet lock omkr. 1 1/2 tim.

Smör och mjöl sammanfrästas, den silade köttjusen tillsättes litet i sänder och såsen får koka 10 min., hvarefter den afsmakas med kryddorna och det kalla smöret.

Maghinnan borttages; lefvern skäres i tunna skifvor samt upplägges på varmt fat och öfvergjutes med litet af såsen.

Sviskonsoppa (f. 6 pers.). 300 gr. sviskon, 75 gr. krossocker, skalet af 1/2 citron, 3 lit. vatten, 2 msk. potatismjöl.

Beredning: Sviskonen sköljas väl i ljumt vatten. Hälften af dem stötas i stenmortel tills de gå sönder. De påsättas tillsammans med de hela sviskonen i kallt vatten och få koka tills de äro mjuka, då de passeras. Citronen tvättas väl och torkas och skalet afrifves mot sockret. Den passerade soppan får koka upp tillsammans med sockret och afredes med det i litet kallt vatten utrörda potatismjölet, hvarefter soppan får ett godt uppkok och afsmakas.

Den serveras helst kall med vispad grädde och skorpor.

Finast i smak och närings-rikast äro VÅRGÅRDA (Kungl. Hofleverantör) Hafregryn • Hafremjöl PAKETER.

Vårgårda Proton-hafremjöl!

SUNDSVALLS ENSKILDA BANK

4 Fredsgatan, Stockholm.

Sparkasseränta 4 1/2 %.

Förvaringsfack, årshyra från 15 kr.

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

BÄTTRE, frisk, duglig, treflig flicka får genast plats att sköta 2 gossar om 5 och 7 år samt i öfrigt vara fru till sällskap och hjälp. Familjemedlem. Lön 10 kr. Svar med rek. och foto. till »Disponent», Uppsala p. r.

Husmoderplatsen

vid länslasarettet i Falköping är till ansökan ledig att tillträdas den 1:a nästk. mars. Som till platsen hörer skyldighet att föreslå matlagning och utportionering åt cirka 180 personer, fordras, att den sökande skall vara en bildad, duglig och praktisk kvinna, med förmåga och vana att sköta underlydande, att ha genomgått kurs i fackskolan för huslig ekonomi eller därmed jämnställd anstalt samt att vara under fyrtio år. Den pekuniära lönen ställes i förhållande till den sökandes kompetens. Ansökan jämte betyg och porträtt torde insändas före den 1 febr. till öfverläkaren, som lämnar närmare upplysningar.

EN musikalisk och gladlynt samt anspråkslös bättre flicka som är kunnig i matlagning samt villig att deltaga i alla i ett hem förekommande göromål erhåller plats i mindre familj om fotografi, betygsafskrifter samt rekommendationer sändes till »Familjemedlem 1909» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

I bildad, äldre familj, tre personer, önskas en snäll, frisk, hushållskunnig flicka att under klen husmoders ledning ensam sköta det lilla hemmet. Eget rum. God lön. Svar med betyg m. m. till »Lugnt hem», Lund p. r.

EMOT fritt vivre får en enkel, glad och musikkunnig flicka (c:a 25 à 30 år) ur bildad familj, godt hem på en större egendom. Svar jämte fotografi sändes till fru A. Håkanson, Runesten, Varberg.

Husföreståndarinna,

aktningsvärd, huslig, ekonomisk och försedd med goda rekom. erhåller plats genast. Företräde för den, som har vana och godt sätt att sköta barn. Ålder 35 à 45 år. Svar till »Husmor» med foto. och uppg. om lönepret. till Iduns exp.

ANSPRÅKSLÖS bättre flicka sökes, som vill åtaga sig en husjungfrus sysslor. Bör vara kunnig i linnesömnad och lagning. Litet hushåll. Vacker trakt. Svar med lönepret. till »1909», Ronneby p. r.

MUSIKALISK, språkkunnig lärarinna får plats inst. vårtermin. Svar till »1908», Lilla Edet p. r.

EN praktisk, ordentlig flicka, kunnig i enklare matlagning, villig deltaga i alla inomhus förekom. göromål, erhåller plats nu genast i liten fam. Hjälp till gröfre sysslor erhålles. Svar åtföljdt af foto. och rek. insändes till »Tjänsteman», Qvänum p. r.

PLATS finnes för bildad anspråkslös flicka, ej för ung, kunnig i matlagning, bak, sömnad m. m. i ämbetsmannafamilj, bestående af 4 personer. Jungfru finnes. Svar med uppgift om ålder, lönepretentioner m. m. till »Godt hem», Örebro Antikvariat, Örebro.

PLATSSÖKANDE

UNG flicka önskar plats i finare familj. Är villig att deltaga i alla förekommande göromål. Lön önskas! Svar till »A. H. Ö.», Iduns exp.

VÄF- och handarb.-lärarinna, som med höga betyg genomgått såväl Lundinska som H. V. teor. och pr. kurser, önskar plats på nyåret. Svar till A.» E. M.», Kristinehamn p. r.

UNG flicka önskar plats på kontor eller som skrifbiträde och hjälp. Genomgått handelsskola och har betyg från föregående platser. Svar »E. L.», Iduns exp.

Ung, undervisningsvan

och huslig flicka önskar plats i godt, bildadt hem. Svar till »Trefnad», Iduns exp.

MOT fritt vivre för sig och en 5-årig son, önskar arbetsam, anspråksl. ung fru, hvars hem af ekonom. skäl måst upplösas, plats nu genast på landet för att biträda med alla i ett hem förekom. göromål. Svar »X.», Oreberg.

17-ÅRIG FLICKA af tjänstemannafamilj i landsortsstad, önskar på nyåret plats i bättre familj, mot fritt vivre. Sökanden är barnkär, musikalisk, kunnig i handarbeten o. klädsömnad. Svar emotses tacksamt till »God Familj», Norrköpings Tidningars kontor.

GUVERNANT, van och skickl. i att underv. i vanl. skolämn. samt musik. Utm. betyg. »G.», Iduns exp.

LÄRARINNA, undervisningsvan och musikalisk, som genomgått Privata Lärarinne-seminarium samt idkat språkstudier utrikes, önskar plats till vårterminen. Svar till »H. F.», Iduns exp.

HUSFÖRESTÅNDARINNEPLATS sökes nu genast af 30 års fru i aktadt hem där husmoder saknas. På lön fästes ej stort afseende, mera på ett godt bemötande. Svar snarast märkt »Hem 1909», Halls Bokh., Jönköping.

PLATS sökes af handarbetslärarinna, som genomgått Hulda Lundins och Handarbetets Vänners slöjdkurser. Svar till »Handarbetslärarinna» under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

LÄRARINNA, undervisningsvan, musikalisk, söker plats. Vackra betyg. Nya Inack.-Byrån, Brunkebergsg. 3 B, Sthlm.

SPRÅKLÄRARINNA önskar genast anställning, helst i skola. Svar till »Tyska språket», Örebro p. r.

GODT TILLFÄLLE! Bildad, 40-årig kvinna, som efter mångårig vistelse utrikes önskar tillbringa några månader i hemlandet, söker plats i familj, helst på landet, för att undervisa husets döttrar i fintvätt, glansstrykning, konstväfnad och engelska språket. Någon lön önskas. Utmärkta ref. Svar till »G. W.», adr. fru Köhler, Norrtullsgatan 37, Stockholm.

UNG bildad flicka önskar plats i trefligt hem. Van vid sjukvård, skötsel af barn samt öfriga i ett hem förefallande göromål. Önskar anses som medlem af fam. Fina rek. från läkare samt öfriga innehafda platser. Svar till »Vänligt bemötande». Iduns exp

UNG bättre flicka, som genomgått högre flickskola samt hushållskurs söker plats som husmoders biträde och sällskap. Svar tacksamt till »Familjemedlem 18 år», Iduns exp

STUDENTSKA med goda betyg önskar plats såsom guvernant nu genast. Svar till »H. W.», Lund p. r.

Värdinneplats

sökes af 48-årig änkefru hos äldre dam eller herre. Sökanden, född engelska, och sedan 28 år bosatt i Sverige, behärskar, förutom sitt modersmål och svenska språket, äfven franska språket samt har goda kunskaper i tyska språket och äger goda förutsättningar att ordentligt sköta och föreslå ett hem. Sökande måste som villkor uppställa att hennes 11-åriga dotter jämväl upptages som familjemedlem. Prima ref. Närmare upplysningar erhålles Birger-Jarlsgatan 110, 2 tr. t. h. Stockholm eller Rikstelef. 121 21, Sthlm.

PLATS som husföreståndarinna sökes af praktisk, duglig flicka. Svar tacksamt »Anna», Västervik p r.

Utsökt fin

och af oöfverträffad kvalitet är det allmänna omdömet om

Hylins Eau de Cologne 'E. d. C.',

och det med rätta, ty det finnes ingen Eau de Cologne, som i friskhet, vällukt och varaktighet kan mäta sig med

Hylin's 'E. d. C.'

Kom ihåg det, när Ni nästa gång köper Eau de Cologne. ***'E. d. C.'*** finnes hos alla handlande.

PLATS som guvernant eller som hjälp och sällskap önskas. Svar till »Undervisningsvan 1909», Arlöf p r.

UNG bildad, språkkunnig flicka önskar nu på nyåret plats i Sthlm eller dess närhet. Genomgått kurs i sjukvård i utlandet, barnkär samt undervisningsvan. Svar till »E. A.», Ottebol p. r.

INACKORDERINGAR mottages i prästgård på landet. Svar till »Husmoder», Lidköping p. r.

GOD inackordering önskas i treflig fam. för bildad. musikalisk flicka att under skicklig husmoders ledning lära hushåll. Obs.! Ej vanligt inackorderingsställe. Svar till »Greta», Iduns exp. f. v. b.

TREFL. rum lämpl. f. dam. uth. fr. 1 jan. Event. inack. Ref. gifvas o. fordras. Birkag. 8, 2 tr. 4—6. Allm. Vasa 68.

UNG, bildad flicka kan i verkl. godt hem tillsammans med jämnåriga få lära hushåll. Äfven tillfälle till studier. Svar till Brännäset, Norrtelje.

Inackordering

kan erhållas, ensamt eller deladt rum, hos Fru Maria Planting-Gyllenbåga, Artillerigatan 24, III. Allm. tel. 222 23.

I Tranås

mottages inackorderingar i privat familj. Vidare genom kaptenskan Key-Åberg, Tranås.

HOS god stockholmsfamilj, med musikaliska barn, kan en väluppfostrad flicka, i skolåldern, få fullständig inackordering och omvårdnad. Svar till »God familj», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f v. b.

UNG flicka får god inack i bildad fam. i Stockholm genast eller på nyåret. Svar till »Nyåret», Iduns exp.

INACKORDERING. God inackordering med moderlig vård och tillsyn erhålla 2 skolflickor i hem i Sthlm. Vackert rum åt solsida, centralt läge, piano. Svar till »Godt hem», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm.

Verkligt god inackordering

erhåller ung flicka i bildadt hem i Stockholm. Fru D. Ternström, Sturegat. 50 III.